Ніва

Тыднёвік Беларускага грамадска-культурнага таварыства

№ 5 (1040) ГОД XXI 1 ЛЮТАГА 1976 г. ЦАНА 60 гр.

Гарадская ратуша ў Бельску.

Нашы ІНТЭРВ'Ю

БЕЛЬСК У 536 ГОДЗЕ ІСНАВАННЯ ГОРАДА

Бельск як горад існуе ўжо 536 гадоў.

У 1975 годзе стаў ён цэнтрам гміны. Гарадскую адміністрацыю цяпер узначальвае тут начальнік горада інжынер **Ян Садоўскі.**

Каб дабрацца да яго, найперш трэба адолець прасторную канцылярыю.

— Калі ласка, — праз адкрытыя дзверы свайго кабінета заахвоціў мяне начальнік Садоўскі. Я найперш убачыў хмары папяроснага дыму. Значыць, тут інтэнсіўна працавалі...

— Выбачайце, — пачаў інжынер Садоўскі, — мы тут з **гарадскім актывам** выраšалі, што ў гэтым годзе найлепш зрабіць у Бельску грамадскім чынам...

— І што рашылі? — запытаў я, ладкуючыся выгодна ў крэсла.

— Грамадскую актыўнасць жыхароў нашага горада хочам накіраваць на пабудову купальнага басейна і гарадскога парка, які будзе распасцірацца на васьмі гектарах цяперашняга падмоклага лугу між чыгуначным вакзалам і Замкавай гарой; будзем наводзіць парадак на гарадскім спартыўным стадыёне і вакол дзіцячага саду, а таксама на жыллёвым пасёлку і ў іншых пунктах горада. Працы ўсім хопіць. Гэтай справе прысвячаем спецыяльную сесію гарадской рады нарадовай. Да пастаяннага супрацоўніцтва з насельніцтвам горада заахвочваем усе партыйныя арганізацыі, „блокавыя" камітэты, самаўпраўленне жыхароў, а таксама ўсе калектывы прамысловых прадпрыемстваў і ўстаноў.

— Чым у гісторыі горада адзначыўся мінулы 1975 год?

— Перш за ўсё ў сувязі з VII з'ездам Польскай аб'яднанай рабочай партыі ў шырокім маштабе праявілася грамадская актыўнасць бяльчан, якія з'езд партыі віталі прадукцыйнымі і грамадскімі абавязацельствамі.

Затым горад атрымаў школьны інтэрнат на 500 спальных месц, дзе пасяліліся таксама і вучні беларускага ліцэя; прасторны, на 900 квадратных метраў гандлёвай плошчы, універсальны магазін, які пабудавала Цэнтраля сельскагаспадарчых спулдзельняў „Сялянская самапомач". Грунтоўна была аднаўлена і разбудавана пачатковая

(Працяг на стар. 4)

Бельск. На першым плане рэстаран „Падлясянка" і таварны дом.

Калектыў кларнецістаў музычнай школы ў Бельску.

ПРАЗ ТЫДЗЕНЬ У "Ніве"

Калі ласка, у белліцэй! ● Сто радкоў з Гайнаўкі ● Ці магчымы штучны розум? ● 50 год на сцэне ● Супрасльская друкарня ● „Пасманта" ● Сакі, прабудзіцеся! ● Вось дык прадаўшчыца! ● Весткі з Сукавіч, Тапаркоў, Белавежы, Бабікаў, Сухініч, Орлі, Крывяціч, Плянты, Відава ● Калі сніцца гной ● „Dwadzieścia lat, a może mniej".

У НАВУКОВЫМ ГУРТКУ

У нядзелю, 11 студзеня 1976 года ў Галоўным праўленні БГКТ сабраліся члены навуковага гуртка. З Варшавы прыехалі: доктар **Аляксандр Баршчэўскі,** магістры **Юрка Туронак** і **Мікалай Урублеўскі;** з Беластока прыйшлі: доктар **Іван Чыквін,** магістры **Вінцук Склубоўскі, Сакрат Яновіч** і **Міхась Насовіч.** У гэтым сходзе мелі ўдзельнічаць яшчэ іншыя людзі з навуковым званнем дактароў і магістраў, абяцаў прыйсці адзін прафесар. Па нейкіх, відаць, важных прычынах, яны не з'явіліся.

Юрка Туронак, старшыня навуковага гуртка, зрабіў справаздачу аб яго дзейнасці ў апошніх гадах.

Самым важным дасягненнем навуковага руху пры Галоўным праўленні БГКТ з'яўляецца навуковы зборнік, які выйшаў у 1974 годзе тыражом у тысячу экземпляраў, і ўжо больш чымсьці палавіну гэтага тыражу раскупілі зацікаўленыя людзі.

Як адзначыў дакладчык, зборнік сустрэўся з сапраўдным зацікаўленнем работнікаў навукі ў Польшчы і за яе межамі. У многіх навуковых перыядычных часопісах паявіліся на яго вельмі станоўчыя рэцэнзіі.

Удзельнікі сходу станоўча ацанілі працу праўлення гуртка і выказалі шчырую падзяку Юрку Туронку за яго самаахвярнасць у арганізацыі навукова-даследчай дзейнасці пры Галоўным праўленні БГКТ.

Было выбрана новае праўленне навуковага гуртка, у складзе яго знаходзяцца: магістр **Юрка Туронак** — старшыня і магістр **Сакрат Яновіч** — адказны сакратар. Доктар **Аляксандр Баршчэўскі,** доктар **Міхал Кандрацюк** і доктар **Хведар Галёнка** ўвайшлі ў праўленне, як яго члены, адказныя за паасобныя галіны навуковай дзейнасці гуртка.

Варта яшчэ адзначыць, што ў планах навуковага гуртка пры Галоўным праўленні БГКТ адзначана, што праз два гады яго члены выдадуць наступны навуковы зборнік, матэрыялы да якога трэба ўжо скласці найпазней да канца чэрвеня гэтага года.

Плануецца таксама праводзіць раз у год навуковыя канферэнцыі або сімпозіумы, прысвечаныя розным праблемам, патрабуючы навуковага абгрунтавання, якія хвалююць беларускае асяроддзе ў Польшчы. Першая такая папулярна-навуковая канферэнцыя мае адбыцца ўжо ў сакавіку гэтага года і будзе яна прысвечана дваццацігоддзю існавання БГКТ і тыднёвіка „Ніва", аб чым мы ўжо раней пісалі.

Навуковы гурток наладзіў цеснае супрацоўніцтва з **Беластоцкім навуковым таварыствам,** якое абяцае беларускім прыхільнікам навуковай дзейнасці пастаянную дапамогу і падтрымку. Апошні зборнік, рэдактарам якога быў доктар **Міхал Кандрацюк,** таксама паявіўся, дзякуючы гэтаму супрацоўніцтву.

В. Рудчык

Жудасныя анёлы

„Лютыя чарапы“, „Анёлы пекла“, „Мёртвыя галовы“... Такія злавесныя назвы носяць банды, якія дзейнічаюць у Нью-Йорку. Асабліва шмат іх у адным з бяднейшых раёнаў горада — Бронксе.

„Лютыя чарапы“ — адна з буйнейшых банд не толькі ў Бронксе, але і ва ўсім Нью-Йорку. Паводле слоў завадатараў, у яе ўваходзяць больш чым 500 чалавек, падзеленых на 18 „секцый“. Штаб-кватэры банд размешчаны ў некалькіх закінутых дамах. Там заўсёды ў вялікай колькасці спіртное, наркотыкі.

Банды існуюць на грошы, якія здабываюць шляхам розных злачынстваў. Так, па прыкладу мафіі „Лютыя чарапы“ прымусілі ўсіх дробных гандляроў „свайго“ раёна заключыць з імі пагадненне аб „абароне“ за 50 долараў у месяц. Натуральна, ніхто з уладальнікаў невялікіх магазінаў не рызыкнуў адмовіцца ад навязанага пагаднення.

Не грэбуюць гэтыя „ахоўнікі“ і адкрытым грабяжом. Нямала жыхароў паўднёвага Бронкса сталі ахвярамі. Аднак, пацярпеўшыя баяцца звяртацца за дапамогай у паліцыю, таму што, як сказаў адзін з гандляроў, „паліцэйскія прыходзяць і адыходзяць, а „чарапы“ застаюцца“ і могуць адпомсціць. „Мы баімся іх, — гаворыць пажылая жанчына. — Калі сустракаеш гэтых малойчыкаў на вуліцы, ніколі не ведаеш, чаго можна чакаць“.

Дзейнасць і „ідэі“ банды вельмі нагадваюць фашызм. Тут і нянавісць да людзей „другога гатунку“, і бязмежная ўлада „фюрэраў“, і нават спецыяльная група, якую адкрыта называюць „гестапа“ і ў задачу якой уваходзіць караць тых, хто вінаваты, або непакорных.

Жыхары паўднёвага Бронкса не выпадкова скептычна ставяцца да абароны з боку паліцыі. Яна, як паказвае вопыт, нядрэнна ўжываецца з „Лютымі чарапамі“, гэтак жа, як і з астатнімі бандамі, якіх толькі ў Бронксе налічваецца каля ста. За выключэннем асобных выпадкаў паліцыя не ўмешваецца ў іх справы. „Яны не забіваюць паліцэйскіх. А тое, што бандыты страляюць адзін у аднаго, гэта — іх справа“, — такія аргументы зусім сур'ёзна выстаўляюць паліцэйскія чыны.

Не дзіўна таму, што „Лютыя чарапы“, якія ўзніклі шэсць гадоў назад, гэтак жа, як і іншыя банды, адчуваюць сваю беспакаранасць і працягваюць тэрарызаваць насельніцтва.

Жанчыны вучацца

СКР у Міклашэве, гміна Нараўка, падумаў пра курсы для жанчын гміны. Ён стаў арганізатарам школы грамадска-палітычнай адукацыі ў 1975/76 г.г. На лекцыі гэтай школы прыходзіць 31 асоба. Вельмі ўрачыста адбылася першая лекцыя з удзелам I сакратара ГК ПАРП тав. Ю. Бароўскага, начальніка гміны тав. Ю. Навіцкага і дырэктара СКР тав. Я. Пацэвіча. Удзел у працы і павышэнні ведаў прымаюць найлепшыя работнікі сельскай гаспадаркі — члены гурткоў вясковых жанчын і вясковай працы СКР.

Варта адзначыць, што першыя лекцыі былі прыняты слухачамі добра. Тэма далейшага навучання вельмі цікавая. Жанчыны будуць вывучаць праблемы палітыкі нашай краіны, сусветную палітыку, праблемы культуры, мастацтва, адпачынку і здароўя. Між іншым, члены курсу паедуць на экскурсію наведаць добрую гаспадарку.

Лекцыі вядуць мясцовыя актывісты гміннага камітэта партыі і гмінныя спецыялісты.

Аляксандр Закройшчык,
Нараўка

Новы клуб у Кнышэвічах

Кнышэвічы — гэта вялікая вёска ў гміне Бабікі. Налічвае разам з калоніямі каля ста дамоў. Ёсць тут шмат моладзі, якая да гэтай пары не мела дзе правесці вольны час. Многія сядзелі ў краме, пілі піва, а іншыя ігралі ў карты. Але стараннем моладзі ў Кнышэвічах паўстаў клуб селяніна, які ўрачыста адкрыла сама моладзь вёскі. Была забава, прыйшлі госці з навакольных вёсак.

Віт

КАРЭСПАНДЭНЦЫЯ З МІНСКА

БЕЛАРУСКІ СПОРТ У 1975 г.

Пачнем ад **студзеня**. За лепшыя дасягненні ва Усесаюзным спаборніцтве па выніках удзелу ў чэмпіянатах СССР, Еўропы і свету па алімпійскіх відах спорту прызамі і Ганаровымі граматамі Спорткамітэта СССР узнагароджаны фізкультурныя арганізацыі Беларусі (за пятае месца) і Мінска (другое).

А на спартыўнай арэне асабліва вылучыўся мінчанін А. Грыгор'еў. На зімовым чэмпіянаце краіны па лёгкай атлетыцы ён быў першы ў скоках у вышыню.

У **лютым** на VIII зімовай Спартакіядзе прафсаюзаў СССР 18-гадовая студэнтка Н. Зялова заваявала званне чэмпіёнкі па горналыжнаму спорту.

Сакавік. Валерый Шарый устанавіў сусветны рэкорд для штангістаў сярэдняй вагі. Беларускія баксёры В. Сакалоў і Ю. Быстроў заваявалі ў фінале VI летняй Спартакіяды народаў СССР бронзавыя медалі.

У **красавіку** на міжнародным жаночым турніры па фехтаванню Кубак Беларускай ССР дастаўся мінчанцы Г. Бяловай. Т. Чуміна (Віцебск) перамагла ў скоках на батуце на Усесаюзным мемарыяле лётчыка-касманаўта СССР Г. Т. Дабравольскага.

Беларуская ССР узнагароджана пераходным Чырвоным сцягам Савета Міністраў СССР за лепшую арганізацыю фізкультурна-аздараўленчай, спартыўна-масавай работы і ўнядрэнне комплекса ГТО.

У **майскіх** стартах лёгкаатлет В. Мяснікоў устанавіў новы ўсесаюзны рэкорд у бегу на 110 метраў з бар'ерамі.

Чэрвень. У фінале VI Спартакіяды народаў СССР выдатна выступілі беларускія фехтавальшчыкі, якія заваявалі другое агульнакаманднае месца. У асабістых турнірах залатымі медалямі ўзнагароджаны Галена Бялова і Уладзімір Расолька.

Мінскі дынамавец Г. Наркевіч на чэмпіянаце Беларусі па стралковаму спорту выбіў лежачы з малакалібернай стральбы 400 ачкоў з 400 магчымых!

У гарачыя дні **ліпеня** не менш „гарачымі“ былі спаборніцтвы цяжкаатлетаў на вільнюскім памосце. Спартакіядныя медалі рознай вартасці прывезлі дахаты беларускія багатыры. Р. Белянкоў падняўся на другую ступеньку п'едэстала, Э. Дзергачоў заняў трэцяе месца, а В. Шарый заваяваў „золата“, упрыгожыўшы спаборніцтвы трыма сусветнымі рэкордамі. Каманда БССР заняла другое месца.

У Ленінградзе, дзе спаборнічалі гімнасты, званне абсалютнай чэмпіёнкі Спартакіяды заваявалі адразу дзве спартсменкі: О. Корбут (Беларусь) і Н. Кім (Казахстан). Мінчанін Н. Нядбальскі аказаўся мацнейшы на перакладзіне. Зборная БССР заняла першае месца ў агульнакамандным заліку.

Цяжкаатлетаў і гімнастаў падтрымалі лёгкаатлеты. Вышэйшыя ўзнагароды ўручаны В. Мяснікову, Н. Грабнёву, А. Грыгор'еву, А. Федарчук і Е. Гаўрыленка.

У гэтым жа месяцы „каманднымі“ чэмпіёнамі свету сталі ў Будапешце фехтавальшчыкі Г. Бялова, В. Сідзяк і С. Прыходзька, а ў калумбійскім горадзе Калі — ватэрпаліст А. Клябанаў, які абараняў брамку зборнай СССР. Там жа сярэбраны медаль атрымаў мінчанін Н. Міхайлін (скокі ў ваду).

Жнівень для беларускіх аматараў спорту аказаўся яшчэ больш радасным. У Італіі на першынства Еўропы сярод юніёраў „золата“ здабылі грабцы В. Раманоўскі і З. Сарока. У Белградзе на чэмпіянаце свету па грэблі яркую перамогу атрымаў экіпаж байдаркі-двойкі Н. Астапковіч і В. Враб'ёў.

У Рыбінску званне абсалютнай чэмпіёнкі СССР па водналыжнаму спорту дабілася мінчанка І. Потэс, а С. Нізоўкін у шматбор'і быў другім.

Мінскія барцы П. Лось і А. Марковіч сталі чэмпіёнамі свету сярод моладзі ў балгарскім горадзе Хаскова, а ў Афінах гімн Савецкага Саюза гучаў у гонар перамогі А. Федарчук, якая скакала ў вышыню, на юніёрскім чэмпіянаце Еўропы. А некалькімі днямі раней у Ніццы А. Грыгор'еў і Н. Грэбнеў выйшлі пераможцамі розыгрыша Кубка Еўропы па лёгкай атлетыцы.

Спартыўны **верасень** для беларускіх спартсменаў пачаўся з трыумфу І. Бурай, якая заваявала ў Францыі на чэмпіянаце Еўропы па скарасных відах падводнага плавання тры залатыя медалі.

У Адэсе чэмпіёнкай СССР па шашках стала мінчанка Е. Соркіна.

Увагу спартыўнага свету ў вераснёвыя дні прыцягвалі Мінск і Масква, дзе праходзілі сусветныя форумы па барацьбе і цяжкой атлетыцы. У родных сценах званне чэмпіёна свету па класічнай барацьбе заваяваў В. Зубкоў, прычым чацверты раз падрад, а самбіст В. Кардаполаў стаў сярэбраным прызёрам. У Маскве В. Шарый, выступаючы ў сярэдняй вагавой катэгорыі, быў мацнейшым у рыўку і суме двухбор'я.

У Мюнхене на чэмпіянаце свету па стральбе савецкі квартэт, у складзе якога быў мінчанін А. Кедзяроў, аказаўся самым цэльным у практыкаванні „бягучы кабан“. А ў Маскве Т. Шчырэц, Л. Іўшына і С. Ломаш атрымалі камандную перамогу на чэмпіянаце СССР па стралковаму спорту з новым рэкордам краіны, які перавышае рэкорд свету.

На велатрэку ў Тбілісі мінчанін Н. Шымановіч упершыню выйграў Кубак СССР у гіце на 1000 м з месца.

У пачатку **кастрычніка** сваю калекцыю спартыўных трафеяў дапоўніў В. Гурны. Ён стаў абсалютным чэмпіёнам кантынента на першым чэмпіянаце Еўропы па парашутнаму спорту, які праходзіў у Югаславіі.

Адна за другой ляцелі ў „яблычка“ стрэлы армейца В. Худобы. Ён заваяваў у Кіславодску званне чэмпіёна СССР на дыстанцыі 30 м з новым рэкордам краіны.

Футбалісты мінскага „Дынама“ атрымалі права ў 1976 годзе іграць у вышэйшай лізе.

У сталіцы Арменіі мінчанін А. Скрыпко заваяваў чэмпіёнскі тытул на першынство краіны па бадмінтону.

У **снежні** прыемная вестка прыйшла ў Беларусь з Каўнаса. Мінская спартакаўка Н. Дзяменцьева выйграла Кубак СССР па фехтаванню.

В. Іваноў
С. Іўчык

Наша галерэя

Асецкі Л. П., Мінск. „Ля палаца спорту“ — лінагравюра.

Sobota 31.I. 9.00 TELEFERIE. 10.00 Droga do Tipperary — film fab. rum. 15.25 Pr. I prop. 15.40 Pr. dnia. 15.45 Dzien. 15.55 Obiektyw. 16.15 Radz. Kazachstan i Kirgizja. 16.45 Jazdy na nartach uczy Karl Schranz. 16.55 Stud. Tel. Mł. 17.55 Varieté na dwa fortepiany. 18.45 Twórcy — twórcom. 19.20 Dobr. 19.30 Monitor. 20.20 Na wschód od Edenu — film fab. USA. 22.10 Dzien. 22.30 Sport. 22.40 Łotrzyce — kom. muz.

Niedziela 1.II. 7.25 Kurs Rol. 8.00 Przyp., radz. 8.10 Now. w domu i zagr. 8.35 Bieg po zdr. 8.50 Pr. dnia. 8.55 Sport. 9.00 TELERANEK. 10.20 Antena. 10.40 Krzysztof Kolumb — film fab. hiszp. odc. 1. 11.40 Lekt. Pegaza. 11.55 Dzien. 12.15 Pr. balet. 12.45 Z kamerą wśród zwierz. 13.15 Dla dzieci. 13.55 Wielka gra. 14.50 Los. Duż. Lotka. 15.05 Pożegnalny walc — film fab. USA. 16.50 BANK 440 — oferty. 17.20 Kram z piosenkami. 18.10 Tele-Echo. 19.15 Wieczor. 19.30 Dzien. 20.20 Bajka dla dor. 20.30 Zazdrość i medycyna — film fab. pol. 22.05 Sport. 22.35 Tele-Retro.

Poniedziałek 2.II. 8.50 Olimp. Stud. Mł. 13.55 Hokej: Polska—Rumunia. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Obiektyw. 17.00 Zwierzyniec. 17.40 Echo stad. 18.05 Stülpner — zbójnik z gór — film ser. NRD. 19.00 Mam pomysł. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.15 Sport. 20.25 Teatr TV: St. Stampf'l — Kundel. 21.30 Świadkowie. 22.00 Dzien. 22.25 Wieczorne serenady.

Wtorek 3.II. 9.00 Olimp. Stud. Mł. 10.00 Zazdrość i medycyna — film fab. pol. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Obiektyw. 17.00 Na wielkim i mał. ekranie. 17.30 Palestyńczycy — rep. 18.00 Stud. Tel. Mł. 18.50 Fakty, Op., Hip. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.15 Sport. 20.25 Pegaz. 20.35 Trzecia granica — film ser. 21.30 Interstud. 22.15 Dzien. 22.30 Opera.

Środa 4.II. 8.50 Olimp. Stud. Mł. 14.20 Uroczyste otwarcie Igrzyk Olimpijskich w Innsbrucku. 16.20 Pr. dnia. 16.25 Dzien. 16.30 Obiektyw. 17.00 Kino Skrzat. 17.30 Los. Mał. Lotka. 17.45 Poligon. 18.05 Paderewski bez aureoli. 18.35 Nad Afryką — rep. 19.00 Przed potopem — rep. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.15 Studio Olimpijskie. 20.45 Rzym, miasto otwarte — film fab. wł. 22.25 Dzien. 22.55 Stud. Olimp.

Czwartek 5.II. 8.45 Olimp. Stud. Mł. 12.25 Bieg zjazd. mężczyzn (Innsbruck). 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Stud. Olimp. 17.30 Ekran z bratkiem. 18.40 Spotk. z medycyną. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.15. Stud. Olimp. 20.45 Wydanie specjalne — film fab. USA. 22.00 Pegaz. 22.40 Dzien. 22.55 Stud. Olimp.

Piątek 6.II. 8.10 Olimp. Stud. Mł. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Stud. Olimp. 13.20 Pora na Telesfora. 18.55 Eureka. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.15 Stud. Olimp. 20.45 Podróże z HAGAWEM. 21.25 Panorama. 22.15 Dzien. 22.25 Stud. Olimp. 23.10 Pr. muz.

Piątek 30.I — 8.15 Film fab. 13.45 Film fab. 17.45 Balet. 18.25 Akrobatyka. Bułgaria—Polska—ZSRR. 19.30 Pr. rozr. 20.50 Sport.

Sobota 31.I — 10.00 Balet. 12.50 Film fab. 14.35 Filmy anim. 16.15 Boks. ZSRR—USA. 17.30 Piosenka — 75. 21.00 Międzynar. tur. piłk.

Niedziela 1.II — 9.00 Spektakl. 12.45 Film fab. 14.35 Śpiewa R. Szaripowa. 15.05 Panorama międzynar. 16.15 Film anim. 16.45 Film fab. 18.00 Klub film. 19.30 Panorama film.

Białowieża Szaleństwo miłości — nor. 3—4. Alfredo, Alfredo — wł. 5—6. Ani słowa o futbolu —radz. 7—8.

Czeremcha Roko — USA 3—4. Orzeł i reszka — pol. 7—8.

Czyże Przygody Hucka Finna — radz. Godzina za godziną — pol. 7—8.

Dubicze Cerkiewne Gniazdo — pol. Miłość rozkwita w piątek — rum. 4—8.

Gródek Grzeszna natura — wł. 7—8.

Kleszczele Ponieważ się kochają — rum. 3—4. Zielona ściana — per. 5—6. Wielka noc i wielki dzień — czes. 7—8.

Michałowo W imieniu narodu włoskiego — wł. 3—4. Pies za burtą — radz. 5. Dzieje grzechu — pol. 6—8.

Milejczyce Dzieci Don Kichota — radz. 3—4. Czyste ręce — rum. 5—6. Dzieci Iwicy z buszu — ang. 7—8.

Narew Weronika w krainie czarów — rum. Ktoś za drzwiami — fr. 4—8.

Narewka Pierwsza spokojna noc — wł. Płonąca tajga — radz. 4—8.

Nurzec Dzień oczyszczenia — pol. 3—4. El Dorado — USA 5—6. Nie ma róży bez ognia — pol. 7—8.

Orla Rajdowa sympatia — czes. W królestwie ducha gór — jug. 4—8.

Rajsk Mania wielkości — fr. Ziemia obiecana — pol. 4—8.

Suchowola Żeglarz znad Dunaju — węg. Drogi do ojczyzny — pol. 4—8.

B.Z.Graf. Zam. 228 F-2

БЕЛАВЕЖА

ОРГАН ЛІТАРАТУРНА-МАСТАЦКАГА АБ'ЯДНАННЯ ПРЫ ГП БГКТ № 205

* ✲ *

Вуду дзюбы закінуў у травы
задумёны бусел падкасаны
падышоў да нас схаваных
над ракою за кустамі
і глядзеў на нашае каханне
з відавочным адабрэннем
ды стаяў расчараваны
бо дзіцяці не ўбачыў
каб аднесці ў сялібы
значыць што прыйшоў зарана

Алесь Барскі

Сустрэча

Івану Анацiку,
былому партызану,
прысвячаю

На ўсход з надзеяй адыходзіў,
Што на родны вернецца парог.
З групай „Дальніх“ партызан
„Валодзя“
Сеў за фронтам на лясны мурог.

З боем шлях прайшоў да
Новых Сыпняў.
Вось ізноў у родным ён сяле.
Ціха, часам толькі дрэва скрыпне
І забубняць кроплі па ствале.

Позна ўжо, святло гарыць у хаце,
Лён прадзе тут некалькі жанчын.
Ля вакна сядзіць маўклiва маці.
Мо якраз успомніўся ёй сын?

Глянула ў вакно, на ствол бярозы,
Прадчувала мо, што тут сынок?
А па шыбах, быццам маці слёзы,
Кропель дажджавых струменьчык
сцёк.

І так сумна сталася Івану:
Па гадах вярнуўшыся дамоў,
Пры чужых у хаце, партызану
Нельга нават прывітаць бацькоў.

Позняй ноччу выйшаў з роднай хаты
Замест, каб прылегчы тут да сну.
Выйшаў з верным другам-аўтаматам
Зноў з фашызмам прадаўжаць вайну.

Віктар Швед

ДЭБЮТ ВАВУ

Нарадзілася я 24 лютага 1956 г. у вёсцы Навакорніна, што на Гайнаўшчыне. Тут і скончыла я пачатковую школу. Потым вучылася ў Гайнаўскім беларускім ліцэі.

Дзякуючы класнаму кіраўніку і адначасова настаўніку беларускай мовы, Васілю Сакоўскаму, я бліжэй пазнала і палюбіла беларускую мову.

Магчыма, што іменна таму пасля атэстата сталасці я вырашыла паглыбляць свае веды ў гэтым напрамку. І так, цяпер з'яўляюся студэнткай Варшаўскага універсітэта.

Беларускай паэзіяй цікавілася я з дзяцінства. Кожны ўласны, удалы верш — для мяне самая вялікая радасць.

У „Ніве“ буду друкавацца пад псеўданімам — „Ваву“.

* ✲ *

коб
нэ
ты
я
ўмэрла б
коб
нэ
ты
я
пропала б

ты
даў
мніэ
ўсю
надію
што
хтось
ждэ
мой голос

Ваву

ДАЛЁКАЕ ПАХАВАННЕ

Аўтобус дрыжаў, але Андрэй абыякава глядзеў у павольны краявід і гультаявата ўяўляў сабе, як кола круціцца ў снезе. Круціцца, быццам валак у верцясе з макам на Каляду, хутка і з прыемнасцю, на месцы і на месцы (смешна адтапырыўся капялюш у кагосьці наперадзе). Аж задрыжэлі шыбы — яны затрымаліся якраз насупроць сасновіка на ўзгорку. Задрыжэлі мацней, але ніхто не пераймаўся і яны абціхлі.

Шафёр вылез. Відаць яго шапка, службовая: яна соўвалася ўнізе, з канца ў канец шыбаў як бы думаючы, чысціць вокны ці не, не чысціць?... Шапка спынілася, у аўтобусе заўважылі гэта і перасталі гаварыць.

Рука пастукала Андрэю ў плячо. Ён агледзеўся проста ў чорныя вочы ва ўсходнім твары, густым.

— Пан Андрэй?

Андрэй устаў.

— Так, — адказаў. Чорныя вочы ляпіліся. — Так...

„Дзяўчына? Жанчына? Адкуль?“

— Пан ведае, дзе прыпынак... — сказала назву. Сказала польскую, іншую, і Андрэю здалося, што ніколі не чуў пра такі прыпынак. Недзе ў патыліцы памяці меў гэту назву — яшчэ заняты думкаю, адкуль ведае яна яго?

— Я еду туды, — адказаў, рассоўваючы непатрэбныя думкі.

— Вельмі добра! — вочы ва ўсходнім твары не здзівіліся, ды наогул нерухомыя яны, кнопкі-гузікі.

Андрэй пра вочы: „Пашто ж пытаеце? Жа ж ведаеце прыпынак!“

— Шкада цёткі, — сказала. Збіралася ісці на сваё месца.

— Шкада. Вельмі шкада.

Яна пайшла на сваё месца. Андрэй паглядзеў ёй у шыю, у пухавую шапку... На ногі — тулава не прыкмеціў, павярнуўся, але зноў паглядзеў на ногі, на ногі ў цёплых панчохах, цесныя. Сеў спакойна, маючы такія ногі.

Адчыніліся дзверы, увайшоў твар пад службоваю шапкаю, які сказаў:

— Людзі! Трэба выйсці і выпхнуць аўтобус на сярэдзіну...

— Жанчыны таксама, — дадаў мужчынскі голас.

Шашу задуваў паўночны вецер. Ад марозу твары пухлі і чырванелі. Андрэй пакінуў цесныя ногі, аберуч папіхаў скрыню аўтобуса, левы бок. Ззаду пакрыквалі:... — Рrразам!... рр-аааза-м... азам!...

Холад адступіўся, мацаў косткі, ступені — нельга вытаптаць яго.

Праз паўгадзіны — аўтобус пад'ехаў да прыпынку. Больш-менш праз паўгадзіны.

— Выходзім, — сказалі за спіною тыя ж вочы. На нейкім прыпынку перад гэтым Андрэй уступіў месца бабулі, стаяў у праходзе, маючы збоку твар стары, спечаны марозам, і думаў аб смерці цёткі. Думаў, як весці сябе ў час пахавання яе і неяк злаваўся, што памерла яна.

— Выходзім, — нецярпліваліся за Андрэем ногі ў панчохах, цесныя.

Андрэй без слова пайшоў да дзвярэй, вышаў. „Я не прапусціў яе першай!“.

— Выбачайце, — сказаў да яе, на шашы.

Збоч, на палявой дарозе, чакалі сані.

...Яна засмяялася смехам у вуздэчцы. — Вы таксама на пахаванне? — сказаў да яе. Пытанне, мо і лішняе, але яна перастала смяяцца, пачуўшы яго.

— Але і мароз! Ну і мароз!! — затупацела, прабуючы падскокаў.

Патлумачылася:

(Працяг на стар. 4)

УВАХОДЗІЦЬ У СЯБЕ БЕЗ СТУКАННЯ

мае хвіліны задуменнасці
нібы чаканне
ільва каторы
ва мне хлебча малако
аблезлага хваста лісы
пяску выкупанага
ў закарэннасці рук

маю свае хвіліны
неаддзельнасці
здалею шчыльна
грудзьмі да рэбраў
сонцам да плячэй

калі згару
калі сябе выняньчу
калі няшчыльна
калі разлучна

калі я ёсць
трэба быць

няхай не кірпее інтэлект
гэтага эксперыменту
з закопваннем людзей
не дасца выкрэсліць
ценям у боскім сонцы
а і ў іншым святле
будзе толькі ўтопіяй
а так мне цесна ў інскрыпцыях

хаця б стукала
не адкрыецца мне камень
скрыты для мяне
ўсе норы мышыныя
відаць многа ўкрала
столькі падгледзела
ўрэшце будзе мне
добра з сабою
маю многа прастору
і магу ў сабе
даследаваць розныя
такія планеты

Зося Сачко

Неяк будзе

Неяк будзе
праз гэты час
нічога не станецца
не першы раз
будзе як... як...
заўсёды і звычайна
Нічога не сталася
Што ж значаць слёзы
Неяк будзе
Не заўсёды
па гладкім асфальце
жыцця ісці
Неяк будзе
кажаш мне
пройдуць хутка
гадзіны... дні...
Што ж
яны значаць
жыццё гэта гады
Не засмучайся
кажаш
Што там сумнасць...
і шэрасць дзён
Неяк будзе
каб толькі сёння
і сцвярджаеш
заўсёды зможаш
ты моцная
памыліцца лёгка
і хутка вельмі
Неяк будзе
што за
недарэчнасць слоў

Ірэна Баравік

* ✲ *

Белыя бярозы
бярозы белыя
заслуханыя
у зоры
нас
слухалі
бязгалосна
белыя ствалы
шчасце наша
кароткае
у вечнасць
захаваюць

Вераніка Леанюк

„Не бродить, не мять в кустах багряных
Лебеды и не искать следа.
Со снопом волос твоих овсяных
Отоснилась ты мне навсегда“.

С. Есенин

* ✲ *

Ты адыходзіш сягоння,
І спаткацца не прыйдзецца ўжо.
Ты станеш чужою, я знаю...
Забыць прасіла,
забыць,
Стаптаць усё
Найдаражэйшае, прыгожае,
Стаптаць
у маёй душы —
Твой ідэал...
Прайшло ўсё.
Без валос тваіх,
Без рук гарачых
Браджу я сам...
Ужо ніколі
слядоў тваіх шукаць не стану,
Ужо ніколі
вачам маім не прыйдзеш ты ў марах,
У сне не бачыць мне цябе, а на яве
Снапом валос сваіх аўсяных
Ты не прыгорнеш ўжо мяне...
І толькі восень праплывае
І толькі сцюжа
спачувае мне.
У вачах
Прошлае стаіць
І яно асвечана
Светам трывожным,
Яркім,
Змешаным з пражытым,
Добрым і злым,
Заслязелым,
Як вока коршуна старога...

Астаткам сіл узняўся...
Прастор
агледзеўшы, яшчэ раз
Ветру цела пакінуў...
Годы загрызлі здаравезную
Птушку...
Асвяцілі ёй прошлае
Светам трывожным,
Яркім,
Змешаным з перажытым,
Добрым і злым...
Людзі адыходзяць так жа,
І яны
Апускаюцца
У нябыт і цела сваё
Аддаюць
халоднай зямлі, дошкам,
„Хатыні“ нізенькай, у адну асобу...
Каб ніхто не мяшаў,
Каб ніхто тайны не знаў,
Іхняй тайны,
Маўклівай і ціхай.
У туман дарогай
Адыйшло сягоння
Усё,
Чаго я дасягнуў...
Сам я...
Маладой восені
Туман
Найдаражэйшы скарб
Забраў, найпрыгажэйшы.
Закруціў, затуманіў
Мяне,
Ахутанага, пакінуў
з марамі толькі...
І выразіць трудна
змаганні туманныя
Мараў
аб ёй —
Не, не восені,
А дзяўчыне чароўнай...
На маіх валасах
Туман белы асеў
Ацвярозіў, восень мне
Паказаў, восень з краскамі
і чароўную, маладую.

Юрый Харкевіч

* ✲ *

ляцім ляцім абы хутчэй
абы ўперад найдалей
ляцім туды дзе кругом пуста
дзе нават рэха адгукнуцца
пакуль не мае да каго
ляцім не ведаючы самі
што ўжо гэтымі слядамі
жыццё хадзіла прад вякамі
пакуль паяцаў не было
ляцім увысь ляцім бясконца
забыў што Ікар не з-за Сонца
не ўбачыў грэцкіх берагоў.

М. Шаховіч

Ян Чыквін

З ЦЫКЛА: ЗАДУМЕННІ

Цішыня. Цемната. Піяніна.
І ты — сястра пявучага аргана —
Дзве птушкі, два аднолькавы маўчанні
У клетцы груднай і ў клетцы драўлянай.
Свет недаступны. Свет зачараваны.

(Працяг са стар. 3)

ДАЛЁКАЕ ПАХАВАННЕ

— Мой муж — сваяк цёткі, ён і ваш сваяк, яму няма калі, на рабоце... яшчэ месячны план не выканалі. А я, значыць, таксама свая...

Вытлумачыла Андрэю:

— Мы сваякі... — і сказала толькі аб сабе і Андрэю: — Мы.

— Ага-а... — Андрэй не глядзеў.

— Шкада цёткі. Маладая баба была, эх...

Перабіў яе:

— Сані па нас прыехалі.

— У санях — цётчын зяць.

— Сядайце, — ён паказаў Андрэю і ёй месца на каляровай плахце. Ляжаў кажух, на ногі.

Пасядалі.

Уехалі ў лес.

Яна разгаварылася з зяцем, Андрэй закурыў: думаў то ў лес, то ў неба.

Яна з зяцем, галасы іх паравалі жыццём. Андрэй не ўслухоўваўся, час ад часу здавалася яму, што едзе на вяселле, не, на хрэсьбіны — на вяселле едзе больш... На невысокую яліну, у зацішшы, села вялікая птушка, абвальваючы снег. Птушка глядзела, і ад таго рабілася сумна.

— Шкада бабы, — сваячка гаварыла, не шкадуючы. Яна прыціскала ногі да Андрэевых, пад кажухом. Потым сказала штосьці непрыстойнае, штосьці мажлівае замужняй, і ўхапілася рукою за плячо Андрэя: сані моцна хібнуліся ў яміну. Андрэй сказаў нешта дзеля жарту, адчуваючы, як смутак пайшоў ад яго ў далёкія лясы. Пачало рабіцца добра...

...Цётку пахавалі пад вечар.

Чорныя вочы заплакалі, раз. Слёзы выцякалі на твар, які не пабялеў. Плакалі ўсе, Андрэй думаў аб смерці.

Калі рыхтавалі вячэру ўсім, ён скарыстаў з выпадку хутка выехаць.

Чорныя вочы здзівіліся і дурнявалі Андрэя.

Выехаў хутка!

Сакрат Яновіч

Кажуць, што...

В., былы жыхар вёскі С., як вып'ў, то ўсім хваліўся; „Я так кахаю сваю жонку, што нават на неба яе пасадзіў бы, каб ведаў, што яна адтуль не злезе!" (ша)

МАЛА, АЛЕ ЦІКАВА

Муха ў сярэднім жыве 60 дзён, павук да аднаго года, жаваранак — 24 гады, салавей — 25 гадоў, сава і бусел — 60 гадоў, крук — 69 гадоў, лебедзь — 70 гадоў, арол — 104 і варона — 120 гадоў. (ця)

Пачатак на стар. 1

школа на вуліцы Відаўскай, якая адначасова з'ўляецца ў нас гмінная зборнай школай. Апрача гэтага, распачалі мы пабудову гандлёвых павільёнаў на спулдзельчым жыллёвым пасёлку і на вуліцы Відаўскай. Павялічваўся, хаця не на столькі, як трэба, наш жылы фонд.

— Што чакае горад Бельск у 1976 годзе?

— Самай важнай справай для нашага горада надалей з'ўляецца жыллёвае будаўніцтва. Спулдзельчых памяшканняў чакае ў нас амаль тысяча грамадзян. Апрача гэтага, неабходна амаль 300 сем'ям перасяліць з драўляных старых хат, якія або ўжо непрыдатныя для жылля, або павінны быць разабраны, каб зрабіць месца для новых будынкаў.

Другая справа. Гандлёвыя павільёны на пасёлку „Цэнтр" і ў квартале між ратушай і касцёлам. Яны былі ўжо ўведзены ў планы на мінулы год. Аднак не змаглі мы знайсці для іх выканаўцаў.

Справа трэцяя. Трыкатажнае прадпрыемства. Таксама на пабудову гэтага важнага для горада прадпрыемства былі ў нас планы і грошы яшчэ ў мінулым годзе. Не знайшоўся, на жаль, выканаўца. І ў сувязі з гэтым — згод-

БЕЛЬСК У 536 ГОДЗЕ ІСНАВАННЯ ГОРАДА

на з урадавай пастановай — трэба справу (з болем сэрца) адкласці да наступнага года. Тым часам каля 200 жанчын не могуць у Бельску знайсці адпаведнай для сябе працы.

Справа чацвёртая: вакзал ПКС-у і ПКП. Бельск быў, ёсць і будзе вельмі важным камунікацыйным цэнтрам. І проста сорамна нам, каб вакзалы ПКС і ПКП усё яшчэ памяшчаліся ў спарахнелых бараках. Я ўжо двойчы звяртаўся да Ваяводскага праўлення ПКС і пісаў да Міністэрства камунікацыі... Перш за ўсё трэба прыспешыць апрацоўку дакументацыі...

І справа пятая. У гэтым годзе будзем змагацца за тое, каб яшчэ ў гэтай, або калі не ўдасца, дык у наступнай пяцігодцы пабудавалі ў Бельску нейкае буйнейшае прамысловае прадпрыемства, бо без развіцця прамысловасці я не бачу магчымасці развіцця горада. Цяпер Бельску не хапае сапраўднай гасцініцы, мала месц у дзіцячых садах і шмат іншых штодзённых патрэб не дазваляе нам спакойна спаць.

Падзякаваў я начальніку Садоўскаму за гутарку і пайшоў пагуляць па вуліцах горада. Пад нагамі прыемна хрумсцеў снег, лёгкі студзеньскі марозны вецер ласкава халадзіў твар. Было прыемна. І Бельск у 536 годзе свайго існавання быццам бы шмат папрыгажэў, прыкрыты снегавым пакрываам.

Віктар Рудчык
Фота Я. Цялушэцкага

Этнаграфічная аканіца

Старыя дрэвы ў Міхалове.

Фота Я. Цялушэцкага.

АДГАЛОСКІ

Гуляюць у „дурня"

У кастрычніку мінулага года я пісаў пра недахоп у нашым гандлі ланцугоў для веласіпедаў, адкрывачак слоікаў „Вэка" і г.д. У снежні быў адказ у той справе. Прэзас гайнаўскага аддзела ВЗГС гр. Бурыла пярэчыць некаторым фактам і сцвярджае, што быццам бы ланцугі для веласіпедаў былі ўсё лета і ў Гайнаўцы, і ў Чаромсе. Якая тут праўда?

У палове снежня я завітаў у Чаромхаўскі ВДТ, каб высветліць справу, якая мяне хвалявала. Ланцугі для веласіпедаў ляжалі ў вітрыне. На маё пытанне, ці гэты тавар быў у верасні, прадавец адказаў, што ланцугі ляжаць у яго краме ад вясны і ніколі іх не бракавала. На маё здзіўленне, гр. Багдан А. сказаў: „Мяне ўжо ў Гайнаўцы пыталі аб гэтым. Нехта напісаў у газету..." Тут я не вытрымаў і прызнаўся, што гэта я зрабіў. Прадавец пачаў тлумачыць, што ланцугі, як цяпер, ляжалі ў вітрыне. „А мо вы пыталі праз іншую асобу, і хтосьці сказаў, што іх няма ў нас..." — прадаўжаў тлумачыцца. Калі я запярэчыў і сказаў, што сам пытаўся, прадавец сказаў: „Не памятаю, каб вы ў мяне пыталіся... а мо я не зразумеў, пра які ланцуг вы пыталі...?"

Нехта з чытачоў падумае, што карэспандэнты пішуць усякую ўсячыну, абы толькі пісаць. Не праўраюць фактаў. Я скажу пра сябе: дагэтуль я не напісаў у рэдакцыю ніводнай не праверанай інфармацыі. Аднак, у адказ на маю крытыку некаторыя дзяржаўныя ўстановы прысылалі адказы непраўдзівыя і трэба было другі раз даходзіць праўды. Гэта датычыць і былога гайнаўскага ПЗГС-у (цяперашні аддзел ВЗГС). А мо цяпер справа так маецца?..

Не стану даказваць сваю праўду, не буду прыводзіць сведкаў. Ланцугі — гэта дробязь. Не ў гэтым справа. Выступаючы другі раз у той жа справе, хачу сказаць, што многія з крытыкаваных начальнікаў іграюць з намі ў „дурня". Не толькі саромяцца прызнавацца да сваіх памылак, а неадноўчы намагаюцца выкруціцца ад адказнасці, а часам любяць зрабіць іншага вінаватым. Кожны ведае, што праўда ў вочы коле. І таму чытаем многа адказаў у „Ніве" смешных, банальных. Ці паны начальнікі не адчуваюць ніякай адказнасці за свае словы?...

Вярнуся аднак да маіх няшчасных ланцугоў і скажу гр. прэзасу, што асабіста пытаўся я пра іх у жніўні і верасні ў Гайнаўцы на вул. Варынскага (не кажу ўжо пра Чаромху), у Бельску-Падляшскім на вул. Міцкевіча і ў Беластоку на вул. Мальмеда. Кожны раз атрымоўваў адзін і той жа адказ — „ланцугоў няма". А купіў я ланцуг у Беластоку, у пачатку кастрычніка, калі інфармацыя была ў друкарні. Ды які (!!!): індыйскі, заграннічны!

На заканчэнне некалькі слоў у адрас прэзаса гайнаўскага аддзела ВЗГС: калі будзеце ў Чаромсе вырашаць нейкія справы, звязаныя з адказам на крытыку ў „Ніве", рэкамендуюся Вашай памяці. Прашу толькі, каб Вашыя працаўнікі, якія прыедуць да нас, не ўцякалі ад маёй асобы, як гэта было аднойчы, а каб мы супольна вырашылі праблемы, якія нас усіх хвалююць.

З павалжаннем

Ул. Сідарук

Беларуская літаратура

Аляксандр Баршчэўскі

НАШАНІЎСКАЯ ПАРА

ЦІШКА ГАРТНЫ — ЧАСТКА 5

Рамесніцка-пралетарскія матывы. Журботны настрой акрэсліў таксама характар верша „Пазыў". Выступае ў ім прадаўжэнне ўжо вядомага нам матыву асуджэння цяжкай працы. Паэт вяртаецца ў творы зноў да атмасферы, пануючай у гарбарскай майстэрні:

У майстэрні гразь, смурод,
Духата і грукі.
Заліваe вочы пот,
Млеюць з болю рукі.

У далейшых фрагментах верша, як гэта мы ўжо бачылі ў ранейшых творах, Гартны супрацьстаўляе брыдоту майстэрні прыгажосці недаступнай прыроды. Верш канчаецца песімістычным вывадам аб вечнасці нядолі чалавека працы.

Матыў непазбежнасці нядолі выступае таксама ў вершы „Гэй, не тамецеся, рукі". І гэты твор мае аўтабіяграфічны характар. Вядзецца ў ім гутарка аб гарбарскіх майстэрнях. Фармальнай навінкай гэтага верша з'ўляецца наяўнасць прыпеву, рэфрэну, які паўтараецца пасля кожных дзвюх строф. Прыпеў гэты гучыць як гімн рэзыгнацыі і безнадзеі.

Шоргай, сабачка, паволі,
Скуру паважна скрабі,
Нам не пазбыцца нядолі,
Што ты сабе не рабі.

У вершы гэтым няма тыповага для іншых твораў супрацьстаўлення атмасферы майстэрні прыродзе. Зрэшты, у вершы мала прадукцыйных дэталяў. Дамінуюць у ім абагульняючыя разважанні аб бесперспектыўнасці чалавечага жыцця, прадаўжэнне якому запэўнівае толькі цяжкая праца.

З новым тэматычным элементам маем дачыненне ў вершы „Гарбар на вандроўцы". Верш гэты таксама пранізаны настроем песімізму. Аднак, песімізм гэты не выкліканы паднявольнай працай, а якраз бракам працы. Героем твора з'ўляецца гарбар, які беспаспяхова шукае працы. Пры нагодзе Гартны асуджае абыякавасць людзей да беспрацоўнага.

Усе прадстаўленыя дагэтуль вершы адносіліся да жыцця гарбара, гэта значыць да жыцця самога паэта. Аднак сярод вершаў, прысвечаных характарыстыцы працы, знаходзім і такія, у якіх гаворыцца аб іншых прафесіях. Прыкладам можа быць верш „Песня грабара". Пад назовам „грабар" паэт разумее землякоў, які займаецца меліярацыяй і іншымі земнымі работамі.

Твор складаецца з чатырох нераўгілярных частак і кожная з іх пачынаецца радкамі:

Я ўсё жыццё сваё, дзень-у-дзень,
год-у-год
Зямлю цяжкай лапатай капаю, як
крот.

Галоўная ідэя твора выяўляецца ў думцы, што землякоп, які робіць зямлю высакароднай і больш прыгоднай для жыцця, для сябе нічога не атрымоўвае апрача слёз, поту, бяды і безнадзейнасці. „Песня грабара" — гэта нібы філасофскі трактат аб бяссільнасці чалавека ў адносінах да свайго лёсу. Чытаючы верш, маем уражанне, што землякоп сваёй глыбей закопвае сябе ў зямлю, што выконваючы карысную для людзей працу, усё болей аддаляецца ад іх, што адзіны капітал, які здабывае ён у жыцці — гэта чалавечая абыякавасць. „Песня грабара" — гэта акт абвінавачвання. Аднак, як і ў ранейшых вершах, адрас гэтага абвінавачвання неакрэслены. Паэт па сутнасці не бачыць вінаватых. Закіды яго герою кіруюцца хутчэй у адрас фаталізму жыцця, чым у адрас канкрэтных грамадскіх ці палітычных сіл. Вось заканчэнне „Песні грабара".

Што ж за працу сваю я ў адплату
дастаў?
Што за плён мне зямля за труды
прынясла,
За той пот і за кроў, што сабе
узяла,
За бурліву рэчку гарачых тых
слёз,
Што ўсё жыццё маё паабмыў імі
лёс?
О, дала яна мне, ой за працу дала;
З калючковых раслін мне вяночак
спляла,
З медзі звонкай, цяжкой дарвала
шнурок,
А дарогу жыцця ухарошыла ў мрок.
Каб я шоў, як сляпы, каб бясконца
я йшоў,
Зямлю вечна капаў і дабра не
знайшоў.

Верш характарызуецца малітвеннай гіпербалікай. Бурлівая рэчка гарачых слёз, вянок з калючковых раслін, шнурок з звонкай медзі — усё гэта як бы жыццём вынята з рэлігійнай паэтыкі.

„Песня грабара" — гэта гіпербалічны трактат аб няшчасці, у цэнтры якога пастаўлена праца.

Апошнім вершам, у якім выступае асуджэнне працы, мае загаловак „Калысная песня". Новум твора заключаецца ў тым, што адмоўныя ацэнкі працы рабочага выказвае ў ім маці над калыскай сына. Гэта яна прарочыць сыну безнадзейную пралетарскую будучыню.

Гора сілаю загоніць
У цёмны горад на завод,
Дзе машына енчыць, стогнець,
Нутр раз'ядае смурод.
...Там цябе прывяжа сіла
Да машыны, да сталоў,
Дзе ты будзеш да магілы
Стаяць звязаным без слоў.
...Промень сонца цёплым летам
Да цябе не даляціць;
Ты разлучышся са светам,
Як ў вастрозе будзеш жыць.

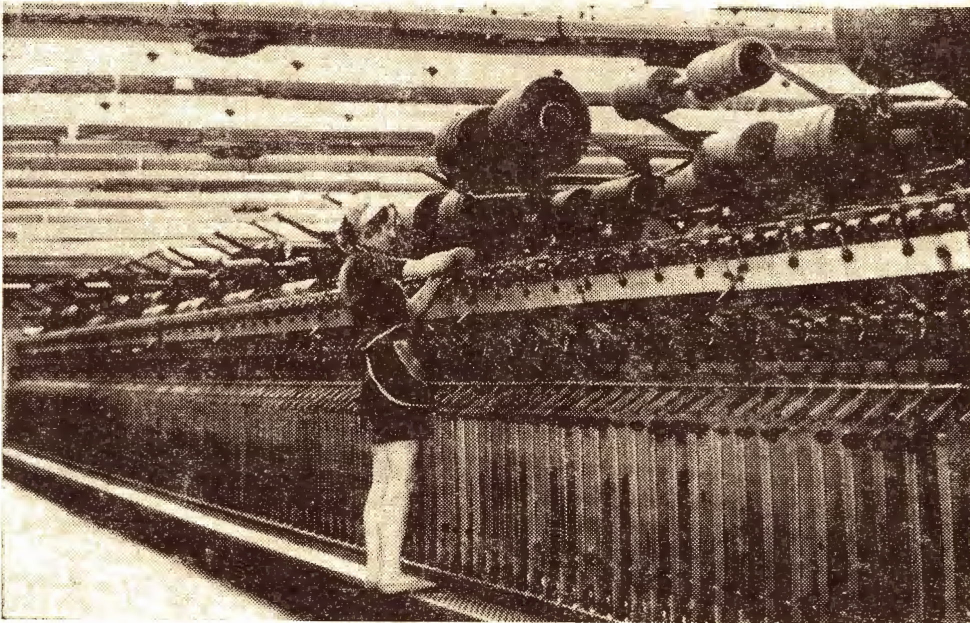
У гэтай візіі выступаюць, несумненна, элементы атмасферы гарбарскіх майстэрняў з ужо вядомых нам вершаў паэта.

Ці курэц у сілах пражыць дзень без папяросы? Аказваецца, усё залежыць ад абставін, у якіх ён праводзіць гэты дзень. Пачатак курэння ў тым узросце, калі за ўчынак гэты цвёрдая бацькоўская рука „прызямлялася“ на самую мяккую частку цела, дазваляе мне зваць сябе закаранелым курцом. А ўсё ж такі я заўяўся і рашыў пражыць хоць адзін дзень без папяросы. Праўда, галоўнай прычынай маёй пастановы быў прэсавы заклік, які аб'явіў дзень першага снежня „днём без папяросы“. Але першага снежня я курыў. Курыў таму, што раней, чым узяў у рукі газету, паспеў ужо дакрануцца да пачкі... Мой дзень без папяросы прыйшоў нечакана, міжвольна. Па прычыне сваёй працы я вымушаны даволі часта ездзіць у Беласток. Адну з такіх паездак я правёў у палове снежня. Службовыя фармальнасці (а назбіралася іх з паўтузіна) мне ўдалося аформіць надта хутка. Але гэта ж не ўсё! Кожная паездка ў ваяводства — аказія зрабіць пакупку: то жонцы каўбасы, то суседцы перцу (у нашых крамах ён бывае ў найлепшым выпадку раз у месяц), а то дзеткам, па старому звычаю, абаранкаў. І так, у віры штодзённых падзей я не заўважыў, што пачак папярос з'яўляецца ўсё не кранутым. Усведаміў сабе гэта толькі тады, калі, вяртаючыся дамоў (праязджалі якраз праз Трасцянку), невядома па якой прычыне, прасунуў левую руку ў кішэнь. І тады захацелася закурыць. Але мацнейшай аказалася патрэба цёплага супу, і я папрасіў шафёра павярнуць машыну пад грамадскую сталовую ў Нарве. Перад уваходам у спажывецкую залу вялікае люстра. Раздзявальня абавязковая. Я гатоў і не знімаць паліто, каб гардэробшчыца, строга глянуўшы на мяне, не паказала пальцам, дзе было напісана, што раздзявальня платная паўзалатоўкі. Сядаем каля століка а чатырнаццатай гадзіне. Абслугоўваюць дзве афіцыянткі. Людзей усяго восем чалавек, у тым ліку і мы. Разглядаюся за меню. Меню сталовай у Нарве — кавалак звычайнай паперы, на якой праз кальку капіраваны спіс страў. Трэба добрага кулінарнага знатака, каб разабраць неразборчывы почырк. Абавязкова патрэбна дапамога афіцыянткі. Аднак ні адна, ні другая з іх не спяшаецца з абслугоўваннем. Яны абедзве, седзячы ля службовага століка, найспакайней у свеце, кураць папяросы. Народ мы цярплівы, пачакаем. На дваццаць першай мінуце столік побач займаюць трое мужчын. Не прайшло і пяці мінут, як я пачуў адтуль прыемны пах украінскага баршчу. Другое блюда падала на той жа столік другая афіцыянтка. Не вытрымаў я і нясмела запытаў, калі яна праходзіла побач: „Прабачце, ці наш столік хтосьці абслугоўвае?“ „А так, сяброўка“, — пачуў у адказ добра вядомыя ўжо мне словы. „Я?? Я ж думала, што ты ўжо заказала абед гэтым людзям“, — пачуўся голас ад службовага століка. Бігосу (толькі гэта мы здолелі расчытаць у меню) аднак не паспрабавалі. У сталовай кухні яго ўжо не было, хаця быў у меню. Калі праходзіла трыццатая мінута нашага візіту ў сталовай „Над Нарвай“, мы ўрэшце ўзяліся за лыжкі. „Агурковы“ смакаваў, гэта праўда. У пэўнай хвіліне мой сябра выпадкова штурхнуў стоячы побач талеркі вазон з галінкамі яліны і... о, людзі добрыя, суп узбагаціўся яшчэ адной прыправай — ёлачнымі калючкамі. Ведаючы трываласць яліңавых галінак (штогод у мяне дома ёлка), я з усмешкай усведаміў сабе час, які яны прастаялі ўжо на століках сталовай у Нарве. Калі нам падалі другое блюда, у сталовую ўвайшоў нейкі чалавек. Было відаць, што выпіў. У фуфайцы (гардэробшчыца пэўна, кудысьці выйшла). Рассеўшыся, ён пачаў надта голасна дамагацца піва. У гэтым месцы трэба сказаць, што сталовая ў Нарве мае дзве залы: безалкагольную і з алкаголем. Абедзве залы раздзяляе толькі ажурная перагародка, так што ў сапраўднасці гэта адна вялікая зала. І, як у гэтым выпадку, усе спажыўцы (каля акна сядзела жанчына з дзяўчынкай) вымушаны слухаць п'яныя вывады, ўквечаныя неаднаразова нецэнзурнымі словамі. Нервы мае тут не вытрымалі. Я заплаціў рахунак і паспешна пакінуў сталовую. Седзячы ў самаходзе, ізноў міжвольна працягнуў руку ў кішэнь. І на гэты раз не стрымаўся. З вялікай роскашшу зацягнуўся тытунёвым дымам. Туды тваю... з беспапяросным днём! Каб толькі не нервавацца. Неўроз — хвароба нашага стагоддзя, шкодны для здароўя, горшы за папяросу!

Сядзем

Дасягненні васількоўскіх тэкстыльшчыкаў

Прадзільны цэх васількоўскага прадпрыемства.

Прадпрыемства ваўнянай прамысловасці імя Эміліі Плятэр у Васількове за апошнія пяць гадоў дабілася вялікіх прадукцыйных вынікаў як па колькасці, так і па якасці прадукаваных вырабаў. Рабочыя выканалі план пяцігодкі на паўгода раней і далі дадатковую прадукцыю — 140 тысяч метраў тканін. Гэтаму спрыяла аднаўленне машыннага парку прадзільнага і ткацкага цэхаў, а таксама пабудова фарбавальнага цэха. У 1974 годзе абсталяваны найбольш сучасныя бесчаўнаковыя кросны.

Працуе тут цесна звязаны са сваім прадпрыемствам рабочы калектыў, які дбае пра супольную маёмасць і ашчадна выкарыстоўвае сыравіну. Да найлепшых належаць: Ірэна Падолей, Луцыя Гурская, Апалонія Дабравольская, Барбара Крушэўская, Тэрэса Рэнчыцкая, Станіслаў Дамброўскі, Ніна Тамашэўская
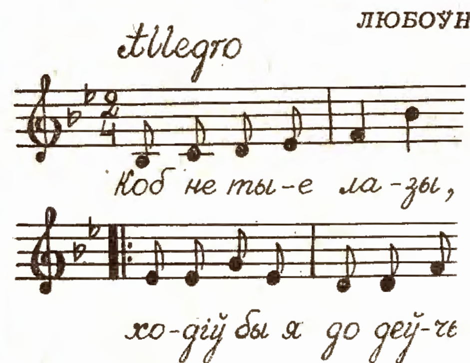
У мінулым годзе завод выпусціў 3 800 тысяч метраў ваўняных тканін. Амаль усе яны першага сорта. Гэтыя дабротныя і прыгожыя тканіны карыстаюцца вялікім попытам у пакупнікоў. З іх краўчыхі вялікіх прадпрыемстваў шыюць плашчы, пледы, школьныя формы для дзяцей і іншую вопратку. Пашытыя з васількоўскіх тканін плашчы могуць задаволіць нават самых шыкоўных фарсух.

Варта дадаць, што дырэкцыя дбае аб сацыяльным забеспячэнні рабочых. У канцы мінулага года прадпрыемства пабудавала дзіцячыя яслі, у якіх знайшло апеку 75 дзяцей работніц.

Тэкст і фота Я. Цялушэцкага

Ф·А·Л·Ь·К

ЛЮБОЎН

Коб не тые лазы, то
ходіў бы я до деўчын
ходіў бы я до деўчын
Коб не тые тычкі, то
ходіў бы я до деўчын
ходіў бы я до деўчын

Ад Веры Паповай, 1932 г. нарад гэтай песні ад сваіх матулі, бабу каля Заблудава, запісаў 20 каст ная транскрыпцыя з магнетафон

ПРАКУРОРСКІ АГЛЯД

Ваяводская пракуратура ў Беластоку нядаўна пазнаёміла журналістаў са станам грамадскага парадку і бяспекі на тэрыторыі яе дзейнасці.

НА ДАРОГАХ

Калі ў краіне Беластоцкае ваяводства мае першае месца па колькасці няшчасных выпадкаў на дарогах, дык ў Беластоцкім ваяводстве першынство заваяваў горад Беласток са сваімі прыгарадамі. Асабліва небяспечнымі аказаліся вуліцы: **Першамайская Алея,** скрыжаванне **Ліповай, Першамайскай** і **Дамброўскага** (ля касцёла Роха), а таксама — ронда **Антанюкоўская** і **Звыценства.** Прыязджаючы ў Беласток, трэба асаблівую ўвагу звярнуць на гэтыя пункты ваяводскага горада.

Адносіцца гэта ў роўнай ступені як да вадзіцеляў аўтамабіляў, так і да **пешаходаў.** І гэта хачу асабліва падкрэсліць, бо аж 60 працэнтаў сярод тых, якіх сустракала няшчасце на дарогах, а перш за ўсё — на вуліцах Беластока, былі **пешаходамі.** Гэта яны дзе папала і як папала пераходзілі шырокія вуліцы, лезучы без аглядкі пад колы аўтамабіляў, якія імчаліся на вялікай хуткасці.

Будзьма аднак аб'ектыўнымі і справядлівымі. Галоўная віна ўсё ж астаецца на баку вадзіцеляў, сярод якіх, на жаль, яшчэ вельмі часта сустракаюцца такія, што любяць ездзіць...

...НА ДВУХ ГАЗАХ.

Вось менавіта. Найбольш частай прычынай няшчасных выпадкаў на дарогах, у час якіх ненасытная кастуха збірае сваё крывавае жніво, з'яўляецца **алкаголь.**

Найбольш жудасным прыкладам лёгкадумнасці з'яўляюцца паводзіны шафёра Варашылы, які пад Фастамі сваёй старой „Сірэнай“ **дзве асобы забіў на месцы, а трэцяя памерла ў дарозе да бальніцы.** З бацькам і братам сустрэўся ён у Беластоку, дзе пілі гарэлку сапраўды па-сямейнаму, поўнымі шклянкамі за здароўе кожнага пасобку, а затым шафёр Варашыла рашыў, што адвязе іх у родную вёску Руда пад Кнышынам... Аставілі за сабою тры акрываўленыя людскія целы і імчаліся далей, на шчасце, ужо не вельмі далёка, бо выслужаная „Сірэнка“ адмовіла ў паслухмянасці. Дык пакінулі яе на дарозе і самі вярнуліся ў Беласток, каб закончыць сямейны пір. Вельмі былі здзіўлены, калі прыехалі за імі міліцыянеры. „Мы ж нічога не зрабілі, спакойна сабе пагасцявалі“, — паясняці прадстаўнікам дзяржаўнай улады. Такая забава каштавала шафёру Варашыле 10 год турэмнага зняволення.

У іншым месцы пад Беластокам п'яны вадзіцель аўтасамазвала тыпу **„Зіл“,** неасцярожна апярэджваючы іншы аўтамабіль, забіў пасажыраў матацыкла „Юнак“. Трое дзяцей засталося сіратамі.

Пад Гайнаўкай уласнік багажовага аўтамабіля забіў на дарозе васьмігадо**бодна пакручваўся аж на 40 градусаў, а тормаз пачынаў дзейнічаць толькі тады, калі восем разоў яго націснуць.**

БЕНЗІН. ІКОНЫ, ЧЭКІ І ІНШАЕ...

Ваяводская пракуратура ў мінулым годзе выкрыла даволі буйнае махлярства нелегальнага продажу бензіна, дзе страты дзяржавы перавышаюць 500 тысяч злотых.

Здарылася, што ў мінулым годзе нейкія „кемлівыя“ юнакі — вучні аднаго з мастацкіх тэхнікумаў — правялі сапраўдную „экспедыцыю“ на Беласточчыне ў **пошуках каштоўных старых ікон,** якія яшчэ знаходзяцца ў нашых царкоўках. Плён быў багаты, а наіўнасць розных цётак і царкоўных старажоў — яшчэ большая.

Затое з Саколкі і іншых ваколіц ваяводства часта прыязджалі ў Беласток на „гастролі“ малалетнія аматары лёгкай нажывы. Шнырылі па паграбах, па розных хлеўчыках і кладоўках, заходзілі і ў кватэры, калі іх уласнікі выходзілі на работу, „схаваўшы“ ключ „пад выціračку“ або „за вуглом“.

Здаралася таксама, што ў розных установах можна было знайсці на сталах татовенькія, з подпісамі і пячаткамі, чэкі-квітанцыі, з якімі толькі ідзі ў банк і бяры грошы...

І так можна было б яшчэ прадаўжаць гэты пракурорскі агляд.

Максім Нурэцкі

ДАРОЖНЫЯ ПАРТРЭТЫ

Лесаруб. *Фота Р. Сянько*

ВЕР-НЕ-ВЕР

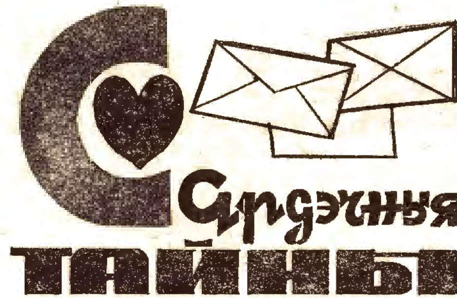
Ці ты, Астрон, мог бы мне растлумачыць мой сон? Ніколі яшчэ я да цябе не звярталася, і, хоць чула, што да цябе заўсёды вялікая чарга, прашу цябе: не зацягвай з адказам, напішы адразу — для мяне гэта вельмі важна.

Дык вось. Сніцца мне, што я на вёсцы, дзе жыве мой жанаты брат. Мае тут адбыцца вяселле. Усё падрыхтавана вельмі эстэтычна, сталы накрыты светлымі абрусамі. Чакаем гасцей. Госці прыехалі чырвоным аўтобусам, такім, якім ездзяць у горадзе. Увайшлі яны ў хату, і тады нам здалося, што будзе замала ежы. Тады мы пайшлі на панадворак. А там ляжала цяля. Выглядала яно нібы спечанае, але быццам крыху і жывое, вочы яго глядзяць, нібы свінскія. І наогул яно нейкае незвычайнае. Вялізнае і страшнае, як нейкая пачвара. Яго валакуць шасцёра мужчын. Прывалаклі і палажылі каля мяне...

Мірка

Адказваю вам па-за чаргой не толькі з-за таго, што вы прасілі, але і таму, каб вас папярэдзіць. Сон ваш перасцерагае вас перад нечым благім. Атрымаеце вы нейкія фальшывыя весткі і ў сувязі з гэтым будзе вам вельмі сумна (вы ж бачылі вёску, дзе жыве ваш брат). Больш таго, у сувязі з гэтым будуць у вас нейкія непрыемнасці, а нават і сварка (у сне — вяселле). Сварка вынікне не з вашай прычыны (сталы ж былі накрыты светлымі абрусамі). Гэта нехта іншы будзе кіпець да вас зайздрасцю, злосцю і нянавісцю (прыехалі госці, ды яшчэ чырвоным аўтобусам). І з гэтага вынікнуць промахі ў вашых справах (цяля), а паколькі цяля было яшчэ са свінскімі вачыма, пацвярджае гэта яшчэ раз, што ў паспяховым вырашэнні вашых спраў перашкодзяць вам грубыя, непрыемныя людзі. А паколькі цяля на панадворку выглядала, як пачвара, можна сцвердзіць, што непрыемнасць спадзе на вас, як гром з яснага неба. Вы яе не спадзяецеся.

Астрон

Дарагое „Сэрцайка“, не прашу я ў цябе парады, бо і ты не зможаш мне памагчы. Не вярнуць мне ўжо мінулага. Але хачу выліць свой жаль, можа, лягчэй стане.

Кахала я Юрку. Больш года мы хадзілі. Не спатыкаліся штодзень, бо жыў даволі далёка, да таго яшчэ працаваў на чыгунцы. Прыязджаў пераважна ў суботу ці ў нядзелю. Затое пісьмы пісалі даволі часта. Аб усіх нашых справах ведала мая найлепшая сяброўка. Перад ёй не мела я таямніц, чытала ёй пісьмы. Ён ёй падабаўся таксама. Калі толькі прыехаў да мяне, зараз жа і яна ў хаце была. Але я ніколі не спадзявалася, што яна такая подлая, што адаб'е майго хлопца. Напісала ўсяляк на мяне, нарабіла плётак, дапамагла ёй яе цётка, якая жыве ў той жа вёсцы, што Юрка. І ён пакінуў мяне, пачаў хадзіць да яе. Хутка згулялі вяселле. Я засталася адна. Не пакахаю я ўжо нікога. Мне 21 год, а жыццё страціла для мяне ўсялякі сэнс. Надрукуй, „Сэрцайка“, мой ліст. Хай будуць асцярожныя дзяўчаты, хай ведаюць, што найлепшая сяброўка можа аказацца горшай ад найгоршага ворага.

Ганя з Дуброўшчыны

Ганя! Твая „сяброўка“ паступіла сапраўды подла. Не без віны, аднак, і Юрка. Ён жа чалавек, а не прадмет, што з рук у рукі перадаць можна. Што ж гэта за мужчына, які верыць плёткам? Чаго тады і шкадаваць яго! Не падай духам. Ты маладая, а людзі не ўсе дрэнныя. Напэўна яшчэ адпаведнага хлопца спаткаеш.

Сэрцайка

Кансультацыя юрыста

ПЫТАННЕ: А. працаваў на машыннай базе. Пасля працы ён без загаду кіраўніцтва базы далучыўся да сваіх сяброў, якія працавалі трактарам на полі. Пасля працы яны павячэралі, пры гэтым выпілі бутэльку гарэлкі. Па просьбе сябра А. пакіраваў трактарам. Ён скончыў курс для трактарыстаў, хаця права на карыстанне трактарам не меў. У час, калі яны ехалі, трактар з-за няўвагі А. скаціўся з насыпу, у выніку чаго А. зламаў нагу і яна асталася і пасля вылячэння не зусім спраўнай. Ці можа ён патрабаваць кампенсацыі за калецтва?

АДКАЗ: Факт, што А. без загаду кіраўніцтва прадпрыемства далучыўся да сяброў, не мае значэння для адказнасці прадпрыемства за няшчасны выпадак, паколькі сябры яго былі працаўнікамі прадпрыемства, якое за іх дзейнасць адказвае. Калі б гэта было неабходным у інтарэсах прадпрыемства або грамадства, то прадпрыемства адказвала б за шкоду А. нягледзячы на тое, што ён узяўся кіраваць трактарам, не маючы на гэта права. У даным выпадку гэткай патрэбы не было, бо трактар можна было пакінуць да раніцы ў вёсцы. Недапушчальна, аднак, было сядаць за руль пасля спажыцця алкаголю. Закон выразна прадбачыць, што кампенсацыя за шкоду не належыцца, калі выклікана яна хоць бы няўмысна асобай, якая знаходзіцца пад уплывам алкаголю.

Кутох практычных ведаў

Дзяўчаты, а як з вашай мімікай?

Вядома і так, што хочаш-не хочаш, а кожны твар некалі пастарэе і будзе мець больш ці менш маршчын.

Але, увага! Не дадавайма нашаму твару яшчэ мімічных маршчын. Факт, што пазбегнуць мімічных маршчын нялёгка. А яны ж штодзень уразаюцца ўсё глыбей у скуру, калі мы робім розныя брыдкія грымасы.

Трэба старацца панаваць над сваёй мімікай. З гэтай мэтай можна папрасіць некага з блізкіх, каб дапамог нам пазбыцца мін, якія мы робім несвядома, а якія, не дадаючы прыгажосці, напэўна дададуць год.

Гляньце на здымкі. Нібы нічога, толькі падперлі шчаку далонню, а шкада... На жаль, гэты неэлегантны жэст даводзіцца нам выконваць занадта часта.

Грымаса незадавальнення пакідае трывалыя сляды ў выглядзе „песімістычнай лініі“ ад носа да рота, і вельмі цяжка пазбыцца гэтай маршчыны.

Хвалды паміж бровамі сведчаць аб тым, што дзяўчына вельмі часта злуецца, або бывае ў дрэнным настрої.

Здзіўленне, наіўнае захапленне — як часта мы робім ад ранняй маладосці маршчыны на ілбе...

Калі камусьці здаецца, што прыжмурваючы вочы, можна выглядаць больш прывабна, то ён вельмі памыляецца. „Курыныя лапкі“ ля вачэй дадаюць дзяўчыне вельмі многа год...

Эскулап

Ці ведаеце, што...

...Імя Андрэй паходзіць ад грэчаскага слова „мужны“, Архіп (грэч. — конюх), Валянцін (лац. — моцны), Віталь (лац. — жыццёвы), Дзяніс (грэч. — натхнёны), Яўген (грэч. — высакародны), Пётр (лац. — каменны), Раман (грэч. — жыхар Рыма), Максім (лац. — вялікі), Павел (лац. — маленькі), Тарас (грэч. — шумлівы, неспакойны), Юрый (грэч. — араты, землеўласнік), Алена (грэч. — святло, факел), Ірына (грэч. — святло), Марына (лац. — марская), Эма (грэч. — пчала).

...ад грэчаскага імя Георгій (земляроб) на Русі ўтварыліся такія імёны, як Юрый і Ягор, ад Ірыны-Арына, ад Аксінні (гасцінная) — Аляксана і Аксана, ад Еўдакіі (слаўная, далікатная, паважаная, доблесная) — Аўдоцця.

(ця)

Яшчэ ён думаў, што пасля гэткай суровай барацьбы за жыццё на зямлі ўсё, і благое і добрае, у людзях у свой час стане выразным і займе сваё пэўнае месца; будзе як трэба ацэнен і гэты Блішчынскі, — час і гісторыя дамогуцца свайго, і чалавек урэшце паўстане перад людзьмі ва ўсёй яго праўдзівай сутнасці. Бадай, нікому яшчэ не ўдалося ніколі выдаць за белае чорнае, і наадварот. Не ачарнілі ж, не збэсцілі ні недарэчны лёс, ні подлыя людзі другога яго земляка і аднавяскоўца Адама Ждановіча. Колькі ён стрываў у жыцці, але ж ад таго не змяніўся, не азвярэў, захаваў у сабе ўсё найлепшае, а можа нават і яшчэ болей палепшаў. Тыдзень назад хлопцу напісалі з вёскі, што знайшоўся, аб'явіўся, зніклы на восем год Адам, ваюе цяпер на Першым Беларускім фронце, камандуе танкавай ротай, і шэсць ордэнаў, кажуць, блішчаць на яго грудзях. А чаго не пераж\ыў толькі гэты чалавек, і вось жа адступілася сто разоў насядаўшая на яго смерць.

Ён быў у іх першым актывістам, пасля сакратаром сельсавета, арганізаваў калгасы, хадзіў і ездзіў па ўсёй акрузе, ніколі не ведаючы ні сну, ні адпачынку. Аднаго разу яго падстрэлілі з драбавіка, аднойчы хацелі ўтапіць. Пасля нейкага сходу парнулі нажом, і ён пасля таго кульгаў цэлае лета... Затое як любілі яго дзеці! Ставіўся ён да іх весела, гулліва, заўжды жартаваў і часам апавядаў, якое будзе жыццё ў краіне праз шмат-шмат гадоў. У такі час ён станавіўся задуменна-лірычны і ветлы.

У трыццаць сёмым ён ужо быў сакратаром райкома камсамола, прыязджаў калі ў іхняе мястэчка і, як і раней, ездзіў па вёсках. Толькі ў гэты час яго не было каму ненавідзець, і ніхто яго ўжо не спрабаваў забіць. Людзі паважалі яго — і маладыя і старыя — і болей за якое іншае начальства ведалі ў раёне. Да яго хадзілі калгаснікі са сваімі бясконцымі клопатамі, ён заўжды ўсім памагаў як мог. Іх маленькая, не болей чым за дзесятак кіламетраў вядомая вёсачка праз яго стала славутай у раёне. Усе ведалі, што ён іх, — гэты камсамольскі сакратар Ждановіч. А ён усё жыў нежанаты, без гаспадаркі ці якога набытку.

Ягоны стары за пятнаццаць кіламетраў вазіў яму харч, маці мыла бялізну. І тады знайшліся ўсё ж ненавіснікі, якія рашылі знішчыць яго. Восенню неяк прывалокся з раёна стары Ждановіч, прынёс сякі-такі сынаў набытак і на ўсе роспыты толькі ўздыхнуў; маці ж плакала. У той час нярэдка здаралася гэта, але ніхто ніколі не мог падумаць, што страшныя словы „вораг народа“ будуць прылеплены да Адама Ждановіча. І вось так сталася. На доўгія гады, бы ў ваду, знік чалавек без следу і слыху.

Вясковыя падлеткі дзівіліся не менш за дарослых і ніяк не маглі зразумець, што гэта дзеецца ў свеце. Некаторыя мужыкі былі цвёрда ўпэўнены, што адбылася памылка, казалі, разбяруцца недзе і Адам неўзабаве вернецца. Але міналі гады, а ён не з'яўляўся. Цімошкіну ж душу доўга вярэдзіла незагойная боль па ім, і колькі хлопец сабе ні казаў, што Адам — вораг, калі так з ім зрабілі, сэрца яго не хацела пазбыцца шчырай прыхільнасці да чалавека. Шмат у тую пару было ім прачытана кніжак, паўставалі ўваччу і знікалі вобразы невядомых смелых людзей, а гэты свой хлопец Адам Ждановіч пакутным няўцямным болем доўгія гады жыў у ягоным сэрцы. І пэўна, даўно ўжо не адчуваў ён такой радасці, як у тым вузкім ровіку ля кукурузы, калі даведаўся з пісьма, што сэрца не ашукала яго.

6.

Скалелы і ўшчэнт змардаваны, ён зноў, здаецца, заснуў. Невядома, колькі цягнуўся той сон, але раптам нехта тузануў яго за плячо — хлопец здрыгануўся, прахапіўся і ўбачыў над сабой Блішчынскага. Той нешта казаў, але Цімошкін, не разумеючы, бачыў толькі, як бязгучна варушацца яго тонкія вусны, трывожна раздзімаюцца ноздры і ў акругленых рудых вачах сцюдзянее страх.

— Цімошкін, ідуць!.. Чуеш, ідуць!.. Сюды!..

Хлопец прыўзняўся ў саломе, ахоплены прадчуваннем бяды, але ўсё яшчэ не мог зразумець, што здарылася і што яму трэба рабіць. Пасля ўскочыў на балючыя, акалелыя ногі, схапіў аўтамат і ўглядзеўся ў снежнае поле, куды тыцкаў рукою сержант.

Іхнім ранішнім следам па полі ад дарогі ішоў чалавек. Было яшчэ далёка, і Цімошкін не мог зразумець, хто гэта быў: свой, немец, або, можа, венгр, але ўжо цяпер можна было ўгадаць, што кіраваў ён якраз да гэтае сцірты. Добра, што Блішчынскі прачнуўся і згледзеў яго. Відаць было па ўсім: пісар спалохаўся і цяпер бегаў вачмі па абшары, шукаючы дзе паратунку. Але ратавацца не было куды — наперадзе і збоку ўдалечы імчалі па дарозе нямецкія аўтамабілі, на гузе-ўзгорку ўжо акапаліся і чагосьці чакалі немцы. Добра, што на гэтай шырокай роўнядзі ворагі былі далёка ад іх і, мабыць, не дужа ўглядаліся ў свой тыл — пэўна, уся іх увага была скіравана ў бок фронту.

ТРЫБУНА чытачоў

Гайнаўка рэагуе адразу

У 50 нумары „Нівы" ад 14 снежня 1975 года быў адказ на крытыку, якая датычылася гарадскога квартала ў Гайнаўцы, званага Падляссем. Крытыкавала „Ніва" кепскі стан вуліц Студзеннай, Саламянай, Спадовай і Падлясся.

Хачу дадаткова паведаміць рэдакцыі, што наменнік начальніка горада Гайнаўкі сам пабываў на нашым пасёлку і супольна з пасёлкавым камітэтам вуліцы гэтыя былі напраўлены.

Вуліцу Падляссе рамантавалі 2. XI.75; вуліцу Саламяную і Спадовую — 16.XI. 75; вуліцу Студзенную — 7.XII.75.

За хуткае рэагаванне і дапамогу ад усіх жыхароў гэтых вуліц шчырае дзякуй намесніку начальніка горада С. Кастэру.

Э. Вайсковіч

За супольнае дабро

У Гайнаўцы на скрыжаванні вуліц Варынскага з Пралетарыяцкай, насупраць бару „Экспрэс", стаіць тэлефонная будка.

У наш час — прагрэсу, культуры і высокага ўзроўню жыцця тэлефон патрэбны, як хлеб насушны.

Ужо другі год ішоў, як усе жыхары карысталіся гэтым тэлефонам, але знайшоўся прахвост, які будку знішчыў, выбіў шыбу і знішчыў апарат. Што сабе думаў такі чалавек? — разважае чалавек сумленны.

Быў непатрэбны кошт, але будку адрамантавалі і зноў можна карыстацца супольным тэлефонам. Але і навука тут такая — хуліганаў павінны сурова караць.

Вір

ДЗЯЎЧЫНА

Дзяўчына —
шматвоблікі подых,
дарога,
і крык,
і маўчанне.
Размова ў цемры,
шэпт нечаканы,
ноч надзеі
і полымя.
Апошні рытм танга,
рыфма думак,
рытм позіркаў.
Заклік вуліц цёмных,
ізноў ноч бяссонніцы...
Ці зорка ты,
ці туман над балотам?
Брыльянт, ці
тапель бяздонная?
Пазнаць цябе —
дасягнуць да воблакаў,
зразумець —
з небам зраўняцца.

Юрка Панасюк

Чалавек у полі падыходзіў усё бліжэй. Блішчынскі прытуліўся за рогам сцірты; дрыжучы ўсім целам ад сцюжы, Цімошкін прысеў побач, і яны пазіралі за ім, імкнучыся як-небудзь даznацца, хто ён. І тады стала відаць, што ён ідзе неяк дужа цяжка, хістаючыся ў бакі, як п'яны, калі-некалі спыняючыся. Пасля ім здалося, што ён нешта нясе на сабе — цяжкае і вялікае, што прымушае яго так няроўна ступаць і схіляць галаў.

Нейкі час яны да слёз у вачах угледаліся ў гэтага пешахода. Было вельмі холадна, навокал у доле вірыла завея, вецер шкуматаў у сцірце салому, вурчаў, шархацеў і раз-пораз шалёна кідаўся ў іх трохі зацішны астрэшак. Грышкаў афіцэрскі шынель ажно іскрыўся, абсыпаны празрыстым снегавым пылам. Цімошкінава нутро, здаецца, наскрозь пракалела ад гэтае сцюжы і балюча самотна ныла. І раптам ад нейкага незразумелага, няўцямнага пачуцця Цімошкін падаўся з застрэшка. Здалося яму — выразна, абнадзеена, радасна, — што гэта Іван Шчарбак. Яшчэ нічога ў ім нельга было разгледзець — нічога характэрнага ні ў постаці, ні ў адзенні, а ўжо ўдарыла ў галаў спадзёўка — канец адзіноце, цяпер будзем удвух! Ледзьве стрымліваючы сваю радасць, ён настойліва казаў сабе: гэта Іван нясе параненага Здабудзьку, таму такая незнаёмая яго хада і такая пастава.

— Блішчынскі! — гукнуў ён земляку. — Гэта ж Шчарбак! *(Працяг будзе).*

Давайце, будзем менш наракаць!

Мы навучыліся толькі наракаць на ПКС, а не бачым, колькі дабра прыносіць нам гэтая ўстанова. Цяпер ПКС-ам можна даехаць даслоўна ўсюды. Аўтобусы цёплыя, з мяккімі крэсламі, наогул ветлівай абслугай, едуць і вязуць нас у найдалейшыя вёскі.

З Гайнаўкі ў адзін дзень адыходзіць 75 аўтобусаў і столькі ж прыходзіць. Аўтобусны рух тут, як бачым, велізарны. Да лістапада 1975 года працаўнікі гайнаўскага ПКС не мелі адпаведных умоў працы. Не было касы, не было дзе падзецца на прыпынку, абслуга сядзела ў аўтобусе.

Ведаючы гэтыя вялікія патрэбы, Гарадское ўпраўленне рашыла прыйсці дырэкцыі ПКС з дапамогай. Прызнала ім будынак пасля былога павятовага вайсковага штаба на вакзал. Адаптацыйныя працы ў будынку выканалі грамадскім чынам гайнаўскія рамеснікі. Ад'язную плашчадку і прыпынкі выканалі таксама гайнаўскія рабочыя. І аж не верыцца, што столькі працы ў такім кароткім часе можна было зрабіць. Добрая арганізацыя!

І так ёсць у горадзе Гайнаўка прасторная, цёплая пачакальня ПКС, білетная каса, якая працуе ад 4 да 20 гадзіны. Ёсць дыжурны руху, які адпраўляе аўтобусы. Сапраўды, змянілася ўсё на лепшае. Цяпер ужо не трэба будзе вам стаяць на ветры і дажджы і дрыжаць. Умовы падарожжа ПКС-ам з Гайнаўкі ў свет добрыя, аб чым гавораць і самі пасажыры.

Э. Вайсковіч

Вёска чыстая, а „культура" брудная

Вёска Дубічы Царкоўныя на Гайнаўшчыне захапляе сваёй чысцінёй, парадкам. На вуліцы, як у горадзе, тратуары, маставая асфальтаваная. Але... але ў гэтым гмінным цэнтры культуры — у клубе брудна, непамытыя вокны, непрыбрана, павуціння — аж гнецца. Сумна робіцца чалавеку, гледзячы на ўсё гэта, і сказаць хочацца на ўвесь голас, што з культурай у культурным месцы тут не дружаць.

Крыніца

Найлепшыя валейбалісты

У палове снежня мінулага года мужчынскія каманды групы сельскагаспадарчых школ у Бельску спаборнічалі за званне найлепшага калектыву ў валейбольных змаганнях. Усе гульні праводзіліся пасля школьных заняткаў. Упартая барацьба дала першае месца вучням другіх класаў; на другім месцы былі вучні апошніх матуральных класаў; на трэцім — вучні першых класаў. Найлепшыя валейбалісты атрымалі з рук настаўніка фізкультуры Станіслава Коца кніжныя ўзнагароды, якія прызнала ім школьнае самаўпраўленне.

Мікалай Няплоха

У ШУДЗЯЛАВЕ

Сесія ГРН

Найважнейшай праблемай, якая стаяла на нядаўняй сесіі ГРН у Шудзялаве быў план развіцця сельскай гаспадаркі на 1976-80 гады. Даклад аб развіцці гміны прадставіў начальнік гміны Рыгор Чарневіч. План наш прадбачыць шырэйшую апрацоўку прамысловых раслін, такіх, як рапак, тытунь, а таксама кармавых раслін. Павялічыцца таксама гадоўля кароў, свіней і авечак. У гэтай пяцігодцы будзе меліяравана і загаспадарана многа лугоў, якія дагэтуль былі мала ўраджайныя. Зменіцца парода кароў з чырвонай польскай на галандскую „нцб".

Віт

Зубны лекар прымае

30 год жылі людзі ў Шудзялаўскай гміне без зубнога лекара. Адны вёскі былі прыдзелены да Крынак, іншыя да Саколкі. І так ездзілі людзі і сюды, і туды. А зубы ж людзям баляць часта.

Цяпер у Шудзялаве адкрылі пункт з зубным лекарам. І свой лекар ёсць на месцы! Гэта яшчэ адно дабрадзейства людзям.

Віт

У вясковай краме

У Піражках — вёсцы ў Шудзялаўскай гміне, ёсць крама, у якой купляюць сяляне і сваёй і суседніх вёсак. Лад і парадак падабаецца тут усім. Не падабаецца толькі некаторым тое, што прадаўшчыца не дазваляе курыць папяросаў у краме. Рамуальда Кузьміцкая — малады, але вельмі добры працаўнік. Яна стараецца так абслужыць людзей, каб яны былі задаволены. Заўсёды з усмешкай, ветлівая. І мы згодны з ёю — у краме курыць не трэба.

Я. Бандарук

Актыўны солтыс

Мікалай Ціханюк з Гародчыны (гміна Нараў) ужо 4 гады з'яўляецца солтысам у вёсцы. Ён склікае сходы, на якіх разам з аднавяскоўцамі абмяркоўвае і вырашае справы свайго асяроддзя. Адстойвае ў гміне і ў іншых установах інтарэсы сваёй вёскі. Арганізуе грамадскія чыны. Многа памагае ў розных справах гуртку БГКТ у Гародчыне.

Мікалай Ціханюк залічваецца да актыўных членаў партыйнай арганізацыі, належыць таксама да ЗБоВіД. За заслугі атрымаў ганаровую адзнаку „Заслужаны для Беласточчыны", Бронзавы Крыж Заслугі і медаль „30-годдзя ПНР".

В. Б.

Шкурка за 10 зл.

Пайшоў адзін чалавек (прозвішча вядомае рэдакцыі) на пункт скупкі сырых шкур у Гайнаўцы, каб прадаць дзве шкуркі трусоў. Магазінер пагледзеў шкуркі і белую прыняў у другі клас, плоцячы за яе 38 зл., а другую — шэрую ацаніў невядома па якіх законах у 10 зл.

За шкуркі такія, згодна з цэннікам, плоцяць: I клас — 40 зл., II клас — 30 зл., III клас — 20 зл., але няма ў цэнніку цаны — 10 зл.

ГС у Гайнаўцы павінен павучыць магазінера, як быць сумленным у адносінах з людзьмі.

У рэдакцыі знаходзіцца квітанцыя з выдуманай магазінерам „новай" цаной — 10 зл. Гэта доказ.

Віт

Аўтар вершаў: „Любоў", „Г.Р.", „Мамо", „Руодна вёска" і іншых — як вас зваць? Некаторыя вершы хочам друкаваць.

Т. К. Інфармацыю з цікавым сакольскім загалоўкам „Замкнуць ратэ на дратэ" ўжо не дамо, бо неактуальная. Але прымаўкі выкарыстоўвайце ў карэспандэнцыях з намі як найбольш. Гэта цудоўнае багацце народа!

Марыля Базылюк, Бельскі ліцэй. Дзякуем сардэчна за прыгожа напісаны па-беларуску матэрыял. Ён спозненыы, але чакаем іншых вашых матэрыялаў. Столькі цікавага робіцца ў вашым ліцэі, проста станьце нашым пастаянным карэспандэнтам. Здымкі, калі прысылаеце, выбірайце вельмі выразныя, кантрастныя — іншыя не падыходзяць для газеты.

Ян Палавянюк, пачатковая школа № 3 у Бельску, 5 клас. Ваш першы верш „Мая зямля родная" яшчэ не ўдаўся, але найважнейшае — ісці наперад, перад вамі многа навукі, чэрпайце з гэтай крыніцы поўнымі прыгаршнямі!

Янка Ваўрэнюк, Бельск. Верш „Каляда" не выйшаў, але гэта цудоўны матыў да апісання вашых калядных звычаяў прозай. Спрабуйце!

Яўген Анікіюк, Гайнаўскі беларускі ліцэй. Інфармацыі пішаце добра і думаем, што станеце пастаянным нашым карэспандэнтам. Адносна вершаў, не хапае ім паэтыкі. А, напрыклад, пра тое, што ў вершы „Дзяўчына", можна, калі гэта факт сапраўдны, напісаць у цыкле „І так бывае".

Аўтар палемічных адгалоскаў у справе прадаўшчыцы ў Мокрым — што ж вы выступілі ананімна? Як можна сур'ёзна прымаць ваш голас?

Валянцін Анапюк. Мы вельмі цэнім супрацоўніцтва з вамі і ваш уклад у „Трыбуну чытачоў". Пішаце добра і нямала, а што часам нейкі матэрыял не пойдзе ў друк, гэта справа звычайная. Рэдакцыя мае свае аб'ектыўныя повады.

Дзякуй!

Усім нашым карэспандэнтам і чытачам — любіцелям „Трыбуны чытачоў" сардэчнае, вялікае і цёплае ад сэрца дзякуй за прысланыя святочныя і навагоднія пажаданні. Добра, што былі вы з намі ў гэтыя дні.

„Трыбуна чытачоў".

Народны рамеснік

У вёсцы Зубава ёсць жыхар, які займаецца народным рамяством. Гэта Якім Вязоўскі. У вольны час робіць ён прыгожыя рамкі для здымкаў, розныя прадметы з дрэва. Але найпрыгажэй выглядае ганак з прыгожымі ўзорамі. Відаць тут старанная праца разумнага старога чалавека.

Джэны А.

Клуб у Піражках

У вёсцы Піражкі, гміны Шудзялава, была некалі вясковая святліца, якой загадвала гміна. Але ладу і парадку ніяк у гэтай святліцы не было. Не была яна належна дагледжана, нават аднойчы і „Ніва" пісала пра піражкоўскую святліцу ў заметцы „Піражкоўская задрыпанка". Бачыўшы гэта, беластоцкі „Рух" — аддзел у Саколцы, рашыў па згодзе гміны забраць святліцу і замяніць яе на свой клуб. Гэта і для гміны на руку, а клуб „Рух" будзе працаваць спраўней. Піражкоўцы рады такому вырашэнню справы.

Віт

Бельску патрэбны яслі

Горад Бельск з'яўляецца па колькасці насельніцтва другім горадам у ваяводстве — пасля Беластока. Шмат тут будуецца. Як грыбы пасля дажджу, растуць у горадзе новыя жылыя дамы, крамы, рамантуюцца вуліцы і дарогі, разбудоўваюцца школы і інтэрнаты. Мяняецца аблічча горада.

Пры ўсім гэтым, трэба, аднак, падумаць і аб пабудове ясляў у горадзе для самых маленькіх. Такая патрэба ў Бельску ўжо даўно адчуваецца. Многія бацькі амаль кожны дзень клапоцяцца, дзе аставіць сваё маленства, калі самім трэба ісці на работу. Варта падумаць над вырашэннем гэтай праблемы.

Мікалай Няплоха

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

ЦІКАВАЯ ГІСТОРЫЯ АДНОЙ ДАРОГІ

У 46 нумары мы апублікавалі інфармацыю пад загалоўкам „5 км за 15 год". Яна крытыкавала будову дарогі з Апакі Вялікай у Палічну, якая працягваецца ад 1960 г. Адказ у гэтай справе начальніка гміны ў Чарэмсе нас задавальняе. Ён ясны, тлумачыць многае і гаворыць пра факты, якіх не закрануў аўтар публікацыі — менавіта, што і з грамадскімі чынамі і грамадскай ініцыятывай не заўсёды так ружова, як мы хацелі б, каб было. Адказ аптымістычны — гміна прымае на сябе адказнасць за заканчэнне дарогі — для дабра супольнага ўсіх людзей, якія, думаем, не адмовяцца цяпер памагчы.

W odpowiedzi na notatkę prasową zamieszczoną w waszym czasopiśmie — „Niwa" Nr 46 (1029) z dnia 16.XI. 75 r., Urząd Gminy w Czeremsze wyjaśnia co następuje: budowę drogi łączącej Opakę Dużą z Policzną rozpoczęto jeszcze za byłych Gromadzkich Rad przez PZDL w Hajnówce. Wieś Opaka Duża administracyjnie należała do PGRN w Policznej. W 1973 roku po utworzeniu gmin, Opaka Duża weszła w skład gminy Czeremcha. W okresie tym wspomniana droga była w trakcie budowy przez PZDL ze środków przekazanych przez Urząd Powiatowy w Hajnówce. Zadanie byłoby sfinalizowane w 1975 roku, gdyby nie spór między PZDL a mieszkańcami Opaki Dużej o wydobycie żwiru z gruntów należących do wsi Opaka Duża. Mieszkańcy wsi żądali wygórowanych cen, z czym nie chciał się zgodzić PZDL, tłumacząc, że żwir nie idzie na inny teren, a przewieziony zostanie na drogę łączącą ich wieś z Policzną.

Władza Gminy Czeremcha nie miała wpływu na PZDL, ponieważ nie była inwestorem, jedynie Naczelnik Gminy zorganizował spotkanie z mieszkańcami wsi Opaka Duża i przedstawicielami PZDL, na którym ustalono, że za 1m³ żwiru zapłaci 2 zł, a za 1m³ piachu 1 zł. Obie strony wyraziły na to zgodę. PZDL zaniechał jednak dalszych robót, tłumacząc się brakiem mocy przerobowej.

Po reorganizacji jednostek resortu drogownictwa, Gmina Czeremcha została objęta rejonem działania przez RDP w Siemiatyczach i z nim w 1976 roku Urząd Gminy będzie pertraktował w sprawie dokończenia budowy drogi.

Należy stwierdzić, iż w 1975 roku próbowano dokończyć budowę drogi przy pomocy czynu społecznego mieszkańców, lecz mieszkańcy wsi Opaka Duża nie bardzo palili się do roboty. Dla przykładu wieś Jancewicze w 1975 roku wyremontowała w czynie społecznym 1,5 km drogi.

Mając jednak na uwadze wagę zagadnienia tut. Urząd dołoży starań w celu zakończenia budowy drogi.

Wz. Naczelnika Gminy M. Kulik — Sekretarz Biura.

„Niwa" — Skr. poczt. 149. 15-950 Białystok. TELEFON 2-32-41. Wydawca Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Kolportażowe RSW w Białymstoku. PRENUMERATA: Oddziały „Ruchu", urzędy pocztowe i listonosze. Indeks 36911/36671.

Імпартгумар

Прызнанне

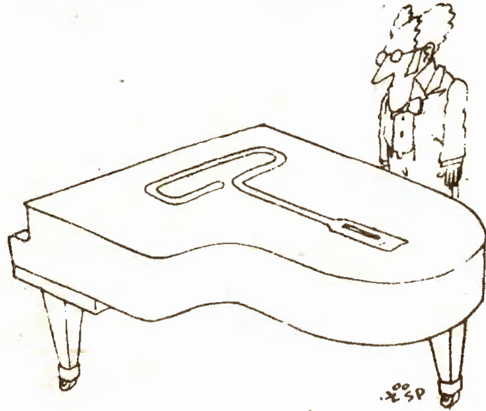
МАНАЛОГ БЫЛОГА ЗАГАДЧЫКА ГАСПАДАРКІ

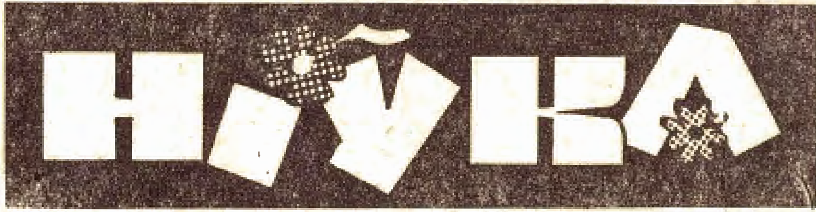
Пад музыку і з песняю
І я пайшоў на пенсію...

Былі гарачыя прамовы,
І пляскаў радасна народ.
Ніхто не ўспомніў пра вымовы,
Што мне давалі кожны год.

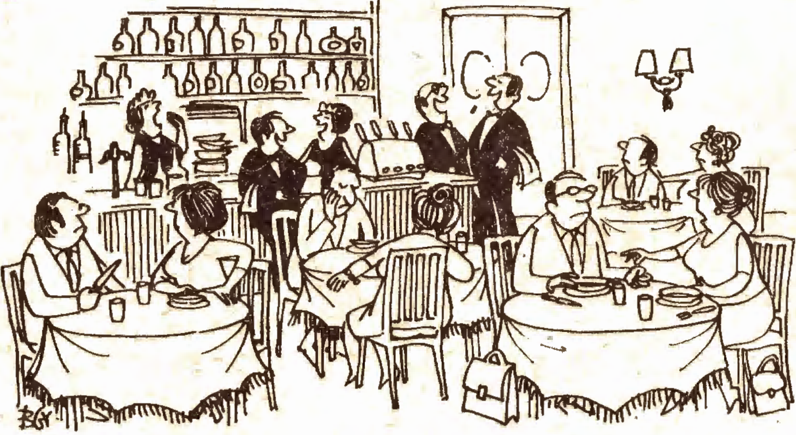
Разлічваў я на халадзільнік,
А мне прафком паднёс будзільнік,
Ад моладзі і камсамола
Усё ж дасталася мне „Спідола",
Ды не застаўся я ў накладзе —
Мяне хвалілі у дакладзе,
І так хвалілі, так казалі,
Што плакалі жанчыны ў зале,
Я сам расчуліўся нямала,
Што быў найлепшы даставала,
Сумленны, дзелавы, адданы:
Мог з-пад зямлі дастаць бананы,
А для наменскавай жонкі
Здабыць балгарскія дублёнкі,
На каўняры і шапкі — норкі,
А на банкет — вядро ікоркі.
Казалі, без такога скора
Зусім развалішца кантора,
Пасля ў найлепшым рэстаране
Пілі і елі аж да рання.
На развітальны мой банкет,
Лічы, увесь сабраўся цвет.
Як з меха, сыпаліся тосты,
Што я здагадлівы і просты.
Ну так расхвальвалі мяне,
Што сам падняўся я ў цане,
Падумаў і сказаў: „Здаюся,
У вас на працы застаюся".
Бухгалтар ледзьве не самлеў,
Зароў начальнік быццам леў:
„Адпачываць, таварыш, час,
Мы ж пераб'емся і без вас!" —
Не дачакаўшыся катлет,
Пакінуў хуценька банкет.
Цяпер кручу сваю „Спідолу"
З другім аматарам футболу,
Крычым удвух: „Суддзю на мыла",
А потым лыкаем „чарніла".
Адно цікавіць, хто цяпер
Дастане норку на каўнер.
І ці мяне пакліча скора
Асірацелая кантора?

Сяргей Грахоўскі

У РЭСТАРАНЕ

— *Паслухайце, Ковач, ці не прызнаюца нам, што мы сапраўдныя рэвізоры? Мабыць, тады нас урэшце абслужаць...*

НА ШЫРОКІМ СВЕЦЕ

Журналіст інтэрв'юіруе жыхара Монтэ-Карла:

— Якога вы прытрымліваліся рэжыму, дазволіўшага вам стаць доўгажыхарам?

— Ніякага рэжыму, — адказвае стары. — Я ем усё, што хачу. Выпіваю не менш бутэлькі каньяку ў дзень. Усе ночы праводжу або ля рулеткі, або ў начных клубах.

— Гэта проста надзвычайна! — захапляецца журналіст. — І колькі ж вам цяпер год?

— Праз месяц будзе сорак.

СУМЛЕННЕ

Пацыент скардзіцца лекару на тое, што размаўляе ў сне.

— А вы жанаты?

— Не.

— Дык чаму гэта вас бянтэжыць?

— Бачыце, доктар, наш дырэктар ужо тройчы рабіў мне за гэта закіды на сходах.

НЕ НА ТАГО ТРАПІЎ

Пракладваючы трасу чыгуначнай дарогі, інжынер зайшоў у адзін сялянскі дом і сказаў гаспадару:

— Чыгуначнае палатно будзе праходзіць якраз цераз ваш дом.

— Не маю нічога супраць. Але вы моцна памыляецеся, калі думаеце, што кожны раз, калі будзе праходзіць цягнік, я стану адкрываць і закрываць дзверы.

НЫРНУЛІ

Сустрэліся каля рэчкі два даўнія прыяцелі:

— Ну і як пражываеш? — пытае адзін.

— Ды так, нібы і нядрэнна. Маю „Волгу", цудоўную дачу, а ў доме пад цынкавым дахам — тры сучасныя гарнітуры і яшчэ багата чаго.

— І ў мяне гэта ўсё ёсць, ды акрамя таго на трох ашчадных кніжках тры круглenькія сумы.

— А ў мяне чатыры круглenькія!

— А ў мяне...

— А ў мяне...

Залезлі абодва ў ваду.

— Давай заспрачаемся, хто прасядзіць даўжэй пад вадой, — прапанаваў першы. — Той, хто пераможа, выйграе сто рублёў.

— Давай! — падтрымаў другі.

Нырнулі абодва. Няма, няма, ды вось паказаліся абодва разам.

— Нічыя. А ну, давай на тысячу!

— Давай!

Зноў нырнулі і аж на трэці дзень... адшукалі іх вадалазы.

Аляксей Доўгіх

...Ён значна разгрузіў сваю жонку. Замест яе балабоніў з суседкамі.

...Ён не толькі вучыцца, але і працуе завочна.

— *Не крычыце, калі ласка, гэта не той нумар і не той муж.*

Жартаўнік

Іду — стаіць каля магазіна.

— Чаго стаіш? — пытаюся.

Маўчыць. „Ага, — думаю, — напэўна нешта дэфіцытнае прывезлі". Стаў за ім, стаю.

Бабуля міма шкандыбае.

— Чаго стаіце?

— Штосьці даваць будуць, — адказваю.

— Ну, дык я за вамі.

І стала за мной.

За бабуляй дзяўчо прыстроілася. Праз паўгадзіны чалавек дзесяць назбіралася, чаргу займаюць. Але вось нехта вельмі шустры ў сярэдзіну чаргі ўціснуўся.

— Ты куды?

— Я тут стаяў. Вось за гэтай цёткай.

— Якая я табе цётка? І перада мной ты не стаяў!

— І перада мной таксама!

— Ну хопіць, хопіць, раскрычаліся. Не стаяў, дык не стаяў. А за чым стаіце? Што даваць будуць?

Чарга прыціхла, задумалася.

— А сапраўды — за чым? Вы ведаеце?

— Не.

— А вы?

— Таксама не.

— Ха-ха-ха, — зарагатаў той шустры, што без чаргі пралез. — Паглядзіце на шыльдачку, што на дзвярах.

Гляджу на шыльдачку: „Кожны апошні чацвер месяца — санітарны дзень".

— А сёння?

— Чацвер. Апошні.

Вось табе і маеш! І той, што першым чаргу заняў, смяецца. Вось нахабнік! Жартаўнік знайшоўся!

Анатоль Яцкевіч

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Тамары Кананюк і Крысі Граматовіч з Васькой, Аляксандра Грыгарука з Плютыч змяшчаем песню

STO LAT CZEKAM NA TWÓJ LIST

słowa: Marek Dutkiewicz
muzyka: Wojciech Trzciński
śpiewa Irena Jarocka

Niech pośród lata zapłonie dzień
taki dzień co się śni
I w pełnym słońcu się spełni sen
gdy twój list zechce przyjść

Sto lat czekam na twój list
który nie chce do mnie przyjść
Zgadnij jak ja się bez niego czuję dziś?
Sto lat czekam na twój list
każdy dzień — kropelką krwi
co powoli z serca wciąż ucieka mi

Nawet nie chcą mi się śnić
Żadne stare, dobre sny
Białą nocą ciągle czekam na twój list
Każdy schodów głośny skrzyp
lub stuknięcie w bramie drzwi
a nadzieja znów płomykiem w sercu tli

Niech pośród lata...

Jakże bardzo obrzydł mi
poniedziałków senny rytm
gdy listonosz wciąż nie puka do mych drzwi
Może list porwał wiatr
albo egzotyczny ptak
do poduszki czyta żonie każdy z nich

Sto lat czekam na twój list
Powiedz czemu tak ma być
że nie mogę dziś poczytać myśli twoich?
Sto lat czekam na twój list
który nie chce do mnie przyjść
Zgadnij jak ja się bez niego czuję dziś!

Niech pośród lata...

ЭЛАЧКА

— Дзядзька Хведар, якую я прыгожую кветку намалявала!

— Вельмі прыгожая! Толькі навошта ты мне малюнак пад самы нос падносіш?

— Як гэта навошта? Бацька ж яшчэ ўчора казаў, што вы нічога не бачыце далей свайго носа.

Без слоў.

ПОМСТА ПАСЛЯ... СМЕРЦІ

У англійскім гарадку Олтрынхэм памёр дробны гандляр вугалем Эдзі Хорлі. Незнакаміты гарадок, незнакаміты і нябожчык. Аднак сенсацыя абляцела амаль усю Вялікабрытанію: нябожчык завяшчаў усе свае набыткі... зборшчыку падаткаў Джону Дзіну і фінансаваму інспектару Джону Андэрсену.

Пасля ўскрыцця завяшчання адвакат добрасумленна выканаў свае абавязкі: згодна з завяшчаннем нябожчыка ён пераслаў „наследнікам" у пластмасавай упакоўцы... па палавінцы лімона з такой прыпіскай: „Цяпер выцісніце гэта".

„Наследнікі", вядома, зразумелі волю нябожчыка — сапраўды цяпер з яго нічога не выцісненш. Выцісканце тое, што засталося... Горкі жарт!

НЕБЯСПЕЧНАЯ СЛАВА

Слава бывае для чалавека не толькі цяжкай, але і даволі небяспечнай. Гэта адчуў на ўласнай скуры любімец публікі, новая зорка англійскай эстрады — дзевятнаццацігадовы вядучы ансамбля „Бей сіці ролерс" Лес Макоун.

У час аднаго з канцэртаў ашалелы ад захаплення натоўп маладых слухачоў увараўся на сцэну. Славуты Лес Макоун быў збіты з ног і моцна ўдарыўся патыліцай аб падлогу. І тут на сваю ахвяру накінуліся ўзбуджаныя паклоннікі і пачалі шкуматаць бездапаможную „зорку". Ахоўнікам з вялікай цяжкасцю ўдалося выратаваць Леса Макоуна і яшчэ трох удзельнікаў ансамбля.

Жыць лёгка! Як гэта цяжка!